ALPHABETUM TANGUTANUM *SIVE* TIBETANUM.

ROMAE MDCCLXXIII.

TYPIS SAC. CONGREG. DE PROPAG. FIDE

PRAESIDUM FACULTATE.

CLEMENTI . XIIII . P . O . M

SANCTAE . ET , VNIVERSALIS . ECCLESIAE . ANTISTITI

PROPAGATORI . RELIGIONIS

DOCTORI . IVSTITIAE

ATQVE . ORBIS . MAGISTRO

CVIVS . SAPIENTIAE . ET . VIRTVTIS . FAMA

ORIENTALES . POPVLI . AB . ERRORVM . LABE

AD . ROMANAM . FIDEM

CONVERTVNTVR

ALPHABETVM . TIBETANVM

QVO

IN . INDICIS . REGIONIBVS

SACRVM . CHRISTI . NOMEN

SERAPHICAE . PROLIS . MINISTERIO

CELEBRATVR

QVODQVE . NVNC . TYPIS . SACR. CONGR. DE . PROPAG. FIDE

IN . COMPENDIVM . REDACTVM

RVRSVS . EDITVR

STEPHANVS . BORGIA

A . SECRETIS . SS . CONGREGATIONIS

OB . ILLVSTRIA . MERITA . AC . MVLTA . IN . SE . BENEFACTA

SANCTISSIMO . ET . INDVLGENTISSIMO . PRINCIPI

ANIMO . LIBENS

DEDICAT

LECTORI
ERUDITO

IOHANNES CHRISTOPHORUS AMADUTIUS
Praeses Typographiae Sacrae Congregationis
de Propaganda Fide.

Quibus una serie, unoque volumine plura variarum exoticarum Linguarum Alphabeta comprehendere placet, eorum, tum etiam Apostolicorum Praeconum gratia, quibus in itinere veluti enchiridion sit, Tibetanum Alphabetum nunc in compendium redigi, preloque cudendum curavimus. Hoc onus in se suscepit Vir religiosissimus, & de Apostolicis Missionibus longe benemeritus, tum Tartarorum idiomatum peritia maxime praestans Cassianus Beligattius Maceratensis, Franciscanae Capuccinorum Familiae Alumnus, quo dirigente, & suppetias ferente, prodiit quinetiam egregium sane opus, & immortale, quod Alphabetum Tibetanum *inscriptum est, & cui* praemissa est disquisitio, qua de vario litterarum, ac regionis nomine, gentis origine, moribus, superstitione, ac Manicheismo fuse disseritur; *tum* Beausobrii calumniae in Sanctum Augustinum, aliosque Ecclesiae Patres refutantur. *Anno scilicet* CIↃIↃCCLXII. *typis nostris Sacrae Congregationis de Propaganda Fide Opus hoc publici iuris factum est, atque*

Auctorem habet Virum Cl., & omnigena eruditione praeclarissimum, quem frustra pro meritis commendare nunc enitar, Augustinum Antonium Georgium Eremitarum Augustinensium Procuratorem Generalem, & pluribus aliis in Urbe muneribus, iisque gravissimis commendatissimum, qui praeter primores grammaticas res naviter expensas, & cum ceteris Orientalibus linguis summo studio, & incredibili peritia collatas, impia Tibetanorum dogmata ad Ecclesiae, & Patrum oracula exigere, tum eorum propagines veluti digito monstrare, ac tandem miro doctrinae apparatu Manicheorum errores, quos in Tibetum irrepsisse, ipsum citra omnem dubitationem demonstrasse, cordatiores uno ore fatentur, iisque faventes Beausobrii Calviniani hominis, & in Sanctos Ecclesiae Patres intolleranda confidentia iniuriosissimi opiniones, sive potius opinionum portenta refutare, ac convellere sategit.

II. Longus essem, si litteratorum hominum plausus, & commendationes heic recensere mihi nunc mens esset; quemadmodum nec quidquam mihi nunc laborandum puto de iis, quae sive carpendi libidine, sive invidia potius in Ephemeridibus Litterariis Parisiensibus (a) *inserenda curavit Censor quidam horum studiorum omnino igna-*

(a) *Gazette Littéraire de l'Europe a Paris* 1764. *Tom. II. pag.* 262.

ignarus; cum praesertim iisdem ipse iam satisfecerim litteris datis Litterati Romani nomine ad Cl Virum Iohannem Lamium, quas in Florentinis Ephemeridibus (a) *ab ipso concinnatis relatas voluit: tum nonnulla etiam diluere tentaverit Marcus Vbaldus Biccius, qui me in hac Typographiae cura praecessit, in adnotatione, quam huiusce Operis fronti subdidit in Indice, qui anno* CIↃIↃCCLXV. *ab ipso editus est Librorum omnium, qui ex Typographia nostra prodierunt. Ceterum accepimus non ita pridem Berolini vulgatum Opus tribus voluminibus comprehensum, Auctoris nomine compendiarie subnotato, quo philosophice Americanorum mores expenduntur* (b), *& quo nonnulla Georgio nostro nec vere, nec solide obiiciuntur, quod nempe Beausobrium nimis acriter castigaverit, plerorumque Tibetanorum Regum chronotaxim improbabilem dederit, & Horatio Oliverio Pinnabillensi Capuccino, & Missionum Apostolicarum in Tibeto Ministro, ceterisque eiusdem Sociis nimis credulus fuerit, quos tamquam impostores*

 posto-

(a) *Novelle Letterarie di Firenze dell' anno* 1765. *num.* 6., *e segg.*

(b) *Recherches Philosophiques sur les Américains, ou Mémoires intéressant pour servir à l'Histoire de l'Espèce humaine. Par Mr. de P. A Berlin chez George Iacques Decker Imp. du Roi* 1770. *in* 8. *Tom. II. Litt. II.*

postores nulla ratione, nullis argumentis, nullisque testimoniis, sed sola confidentia, ac malitia suffragante proscindit, qui Italis fucum facere, iisque supponere Magnorum Lhamarum Diplomata, & suas cum ipsis consuetudines potuerint. His sane non integra, nec omnino perspecta notione perceptis nihil nunc reponere praestat; quamvis non dubitemus, Georgium nostrum, postquam cuncta probe noverit, numquam commissurum, ut intacta, quae ad suam ipsius fidem, & Congregationis honorem pertinent, relinquantur; qui nimirum solide sit ostensurus, non mitius agendum cum homine, qui Sanctos Ecclesiae Patres, & Magnum Augustinum praesertim conviciis proscindere non dubitet; vetustiorum Tibetanorum Regum obscuram seriem, quam habuit, se dumtaxat praebuisse, tum nihil ex ea imperfecta licet, nihilque ex pleniore, quam det Censor, si potest, quod suo systemati adversetur, erui posse; ac tandem Berolinensem hominem iniurium nimis esse Missionariorum Apostolicorum integritati, ac fidei, quibus Diplomata supponere, ac nugas, & mendacia comminisci religio non sit, tum Congregationis ipsius Praefectorum, ac Procerum vigilantiae, & sapientiae, Romanorumque Scriptorum sagacitati, & ingenio detrahere, quibus fucum fieri, vel quibus falsa, incredibilia, atque dolo malo conficta propinari in tanta rerum luce, & critices culmine tam facile possint. Cessit iam Septentrioni rursus, quae

in

in Italiam, sedem non suam, Gothorum barbaries; ac stupiditas inauspicato irrepserat, nec nos tam bardos extraneus homo existimet, quibus struere insidias, ac fallacias ingerere tam facili negotio quisquam possit. Novimus haec etiam Anglos Censores alios obiecisse (a), *quos a Cassiano nostro Maceratensi heic indicatos, & revinctos deprehendes* (b); *sed & Anglos, & Berolinenses omnes Romam invitamus, quibus suis contrectanda manibus, & oculis lustranda tradere spondemus Diplomata ipsa autographa, sericis flavis velis, ut mos est supremae Aulae Tibetanorum, descripta, ac Magni Lhamae sigillo munita, quae ex dono Cl. Praesulis Stephani Borgiae a Secretis Sacrae Congreg. in Bibliotheca Collegii Urbani cunctis conspicienda servantur, quibusque nemo nisi per summam iniuriam, aut irrationabilem pervicaciam repugnet. Sed mittamus sycophantas.*

III. Regni Tanguti, ut incolis audit, sive Tibeti, ut ab advenis vocatur, cui Missionibus Apostolicis excolendo Alphabetum, quod edimus, inservit, chorographiam tradere nunc omittemus, cum Cl. Georgius noster hanc spartam ita abunde exornaverit, ut ad ipsum Lectores, quibus

(a) *Istoria generale de' Viaggi &c. To. XXVII. §. III pag.* 190., *& seq. in notis.*

(b) *Cap. III. pag.* 24., *& seq.*

bus haec noscere placeat, amandare satius sit. Ceterum compendiose dumtaxat monere praestabit, totum Regnum claudi ab Ortu Sinorum Imperio, & Tarcenton; ab Austro Regnis Bengala, Lotenkè, Altibary, Mon, Brukpà, Lhobà, Lhokhaptrà, Stiapadò, Bhà, de quo ultimo lis est cum Bahensibus; clauditur ab Occasu Casimiriis, parte Regni Mogol, Nekpal, Morongà; a Septentrione magna Tartaria, Usbck, Caschar, Ionkar ad Iarchend usque, & Cokonor. His igitur terminis sane amplissimis continetur Tibetanorum ditio, & Buddistica ipsa Religio, quae tamen litteris, & linguae Tibetanae coniungitur, licet citra litteras, & linguam hanc etiam latissime extra Tibetum porrigatur.

IV. De nefanda quinetiam huiusce Gentis superstitione si dicerem, actum agerem, cum nimirum & has partes Georgius noster summa cum laude impleverit. Illud dumtaxat innuemus, princeps Tibetanorum Numen, cui supremum cultum deferunt, esse Buddam, sive Xacam, quem si seniorem spectes, ad Osiridis exemplum effictum videas, si vero iuniorem consideres, totum fere ad Christi Iesu vitam conformatum, sed tamen tum ex Gentilium Indorum fabulis, tum ex Manicheorum deliramentis, & sordibus foedatum magno cum horrore deprehendas. Cetera, quae huic Numini tribuuntur, quaeque ab eo manare comminiscuntur, sciens praetereo, & ad Georgium nostrum digitum intendisse sat habeo.

V. De

V. De Tibetanis litteris aliqua nunc praefanda a me essent; unde nimirum profectae, quid commune habeant cum ceteris, & quis earum usus, & cultus quinetiam apud Tibetanos obtineat. Quare nonnulla ex Georgii nostri Opere delibabimus, quae illud consulere non vacantibus praesto sint. Theophilus Sigefridus Bayerius in ea est opinione, ut eas ab Indis una cum numerorum figuris derivatas censeat, quod tamen in dubium revocat Georgius, qui potius easdem a Syris petendas existimat. Is nempe naviter, ac sedulo cum iis, quas Syri Estranghelas *appellant, ipsas conferens affinitatem quamdam inter utrasque deprehendit; quemadmodum nonnullas etiam ad Syro-Nestorianas, aut Aethiopicas, tum & ad Samaritanas, & Aegyptiacas accedere animadvertit. His adde, Tibetanas voces, eodem Georgio observante, saepius cognatas esse Hebraicis, Aegyptiis, Aethiopicis, Chaldaicis, Syris, Indicis, & Sinensibus; quod nimirum hominis, qui tria Ennii corda terque, quaterque superaverit, peritiam, & studium sane mirificum prodere, nemo non videt. Duplex vero est Tibetanis scripturae genus, Magicum unum, quo non uni tantum Magiae studiosi, sed & ipsi litterati viri in quibusdam tum peregrinis vocibus, tum nonnullarum etiam precationum formulis conscribendis utuntur; commune alterum, quod duplici scripturae forma, maiori nimirum, & minori exprimitur. Prioris formae characteres, Lhamis indicibus, uni fere*

fere necessarii putantur, qui proinde དབུ་ཅན་ Ucèn, *capitales nempe, & maximi vocantur, quod scilicet ad liberales disciplinas, & ad Religionis dogmata percipienda viam sternant. Alterius vero formae characteres parum, aut nihil necessarii existimantur, atque idcirco* དབུ་མེད་ Umin, *idest non capitales nuncupantur, quandoquidem sine iis aditus ad profanam, sacramque eruditionem pateat. Harum litterarum usus in epistolis familiaribus, syngraphis, aliisque privatis adversariis exarandis potissimum conspiciendus venit. Nos vero de characteribus* Ucèn, *maioribus nempe potissimum laboramus, quibus nimirum id unum curae sit, quod praesertim gravissimo Religionis negotio promovendo conducit. Minorum tamen formas neque Georgius in fusiori suo Opere, nec Cassianus Maceratensis in hoc Compendio, ad quae Lectorem nostrum amandamus, ne crambem recoctam reponamus, intactas reliquerunt. Illud tamen non omittam, tamquam quid sacrum apud Tibetanos eorum Alphabetum censeri, cum nimirum ipsi vanissima opinione teneant, eidem a novo Budda tum nomen ipsum, tum etiam quamdam divinitatis particulam accessisse.*

VI. *Antequam finem facio, illud etiam monebo, superiori dumtaxat saeculo Tibetana elemen-*

menta minora Europeis Regionibus innotuisse ex Syngrapho Regis Buttanensium, quod Thomas Hydeius in Appendice ad Hist. Relig. veterum Persarum exhibuit. Theophilus Sigefridus Bayerius tamen primus fuit, qui hasce scripturas interpretandas aggrederetur. Tum maiora etiam elementa apparere coeperunt in Historia Genghizcani, *quam anno* CIↃIↃCCX. *edidit Petrus Croixius, tum luculentiora in* Mercurio Gallico *anni* CIↃIↃCCXVIII. *prodierunt. Dein anno* CIↃIↃCCXXI. *inter rudera in Tartaria ad Mare Caspium Codices nonnulli in auras educti sunt, hasce Tibetanis characteribus inscripti, qui postea iussu Petri Russorum Regis ex autographo ipso elegantissime aureis, argenteisque litteris excepti, & ubique gentium vagantes, rei novitate cunctos omnium nationum Litteratos valde commoverunt. Hinc eorum characterum ectypum aenea Tabula expressum anno sequenti dederunt Acta Eruditorum Lipsiae, atque heic ipsi Tibetani aperte omnino dicti sunt. Hanc vero Tibetanae scripturae Tabulam interpretati dein sunt Fourmontii Fratres Viri doctissimi, quemadmodum in* Museo Sinico Bayerii Tom. I. *cernere est. At accuratiorem interpretationem huius Tabulae, quin & alterius, Magica continentium dedit Cl. Georgius noster Appendice* III. *post Alphabeti Tibetani Partem alteram. Tum laudato anno* CIↃIↃCCXXII. *edita sunt in citatis Actis* Elementa Linguae Tangutanae ex Museo Maturini Veyssierrei La-

La-Crozeii, *ut nihil nunc dicam de iis, quae Nicolaus Vitsenius in editione prima* Orientalis, & Septentrionalis Tartariae *protulerat, quae La Crozianeis exemplaribus longe deteriora quisque deprehendat. Qui vero integriora, ac castigatiora elementa haec proposuit, fuit laudatus Bayerius, qui a Samuele Coelesterio monitus eadem exactiora dein proposuit, tum anno* CIↃIↃCCXXXI. *de hoc argumento nonnulla etiam adtexuit novis observationibus, quas in* Orthographiam Mungalicam *conscripsit. Maiora tandem praesidia, & incrementa Tibetanae litterae a Bayerio ipso senserunt, cum Alphabetum Brahmmanicum, Mungalicum, & Tangutanum Messerschmidio Gedanensi inter Sinas excussum rursus edidit in Tom.* III., & IV. *Actorum Academiae Petropolitanae.*

VII. *Neque tamen factum est ex omnibus praeclaris huiusmodi magnorum Virorum conatibus, ut pro Tibetani idiomatis illustratione quidquam amplius desideraretur. Advecta enim Romam Missionariorum Apostolicorum ex Franciscana Capuccinorum Familia harum litterarum exempla probatissima perspicue satis docuerunt, quanta adhuc incomperta, & inconcinna accuratiori Scriptore indigerent. Hinc ex harum litterarum formis, quas communicavit Horatius Oliverius Pinnabillensis, quem supra laudavimus, quique annum agens* LXV. *in Patanae Civitate anno Christi* CIↃIↃCCXLVII. *diem supremum obiit*

obiit (ut ex duplici emortuali elogio marmore insculpto, altero ab eius Sociis Latine, altero Brammhanice a Balgobinda quodam vernaculae linguae Praeceptore, quod Georgius noster (a) *publici juris fecit) Ludovicus Belluga amplissimus S. R. E. Cardinalis, cui immortales gratias & Congregatio Propagandae Fidei, & Litteraria Respublica debent, typos sculpi, & conflari mandavit anno* CIↃIↃCCXXXVIII. *per Antonium Fantautium; quos adhuc intactos videns Vir clarissimus, & numquam a me satis tum laudandus, tum lamentandus Constantinus Ruggerius huius Typographiae Praeses benemerentissimus, auspice Congregationis, & Typographiae Praefecto, ac S. R. E. Card. Iosepho Spinellio, illustrandos pro dignitate curavit per Virum doctissimum Augustinum Antonium Georgium, qui usus praesenti opera, & voce Viri huius idiomatis, aliorumque Indicorum scientissimi Cassiani Beligattii, quem pluries laudavimus, spartam hanc quamdiligentissime ornavit edito praeclaro Opere, quod saepius innuimus, cuique par sane raro sit conspectura Litteratorum Respublica. Faxit interim Deus Optimus Maximus, ut splendidi huiusmodi apparatus Eius honori, & verae Religionis incremento feliciter cedant, quod unum est*

(a) *Alphabet. Tibetan. Part. I. Cap.* CXLIV. *Pag.* 435.

est & amplissimae Congregationis de Propaganda Fide, & Sapientissimi Pontificis Maximi CLEMENTIS XIV. totius Christiani Orbis supremi Antistitis votum, ac studium. Haec tu quoque boni consulas, erudite Lector, ac vale.

ALPHA-

ALPHABETUM TIBETANUM.

CAP. I.

De Scriptura, & ordine ſcribendi apud Tibetanos.

DUplex eſt Tibetanis ſcripturae genus, unum commune, & vulgare, cuius litteras དབུ་མེད་ *Umin*, ideſt non capitales, ſeu minores vocant. Earum forma tum a viris, tum a mulieribus in epiſtolis familiaribus, in ſyngraphis, aliiſque privatarum rerum commentariis ſcribendis uſurpatur. Aliud

ſcripturae genus, cuius litteras དབུ་ཅན་ *Ucèn*, nempe capitales, vel maiores appellant, quod ad liberales diſciplinas addiſcendas Lhamis, aliiſque ſtudioſis viris ſolae ferme neceſſariae putantur. Hae tantum ad Religionis dogmata percipienda viam parant, & ſolae tum veteribus exaratis libris intelligendis, tum novis componendis inſerviunt. At cum characteres *Ucèn* certe neceſſarii ſint ad profanam, ſacramque eruditionem aquirendam, *Umin* relinquemus modo, eo magis, quod regulae, quas pro ſcribendis characteribus maio-

ribus ſtatuunt Tibetani praeceptores, minoribus quoque conveniunt (nulla enim alia intercedit differentia inter maiores, & minores, niſi diverſa apicum pingendi forma) ideoque hic maiores ſcribendi, legendique regulas exponendas aggrediemur. At ne & minores deſiderentur characteres, eorum quoque Tabulam ad calcem apponemus.

Antequam ad tradendas Alphabeti litteras procedamus, notandum eſt ſignum initiale, unde auſpicium ſumunt Tibetani, duplici figura pingi. Prima nobilior eſt ༄༅། །, aut ༄༅༅། །, vel ༈. Hanc ve-

ro praeponere ſolent omni ſcripturarum generi, quod *ſacrum* eſt, & proprium Litteratorum; nam in communi, vulgarique ſcriptura alteram adhibent huius formae ~ૐ, vel ༄ །, aut etiam ༅. *Uſtkum* nomine ſigna iſta appellant Tibetani.

Huius notae munus eſt non ſolum libri auſpicium indicare, ſed etiám novi tractatus argumentum in eodem libro diſtinguere. Toties enim *Uſtkum* repetunt, quoties in materiam aliam dilabuntur.

Punctum etiam duplex eſt in ſcripturis. Unum *interſyllabicum*, quod ſyllabam a ſylla-

ba

ba discernit; aliud *fixum*, quod absolutae periodi signum exhibet, primum per ▲ punctum, secundum per duas perpendiculares ༎ lineas pingunt. Intersyllabicum punctum suum usum, & utilitatem habet; facit enim, ut plures consonae unico puncto conclusae, licet binae, ternae, aut quaternae sint, unam tantummodo syllabam componant, & tamquam monosyllabum nomen legi, ac pronunciari debeant: ut ང་ *ngha*, ego: ཉ་ *gnia*, piscis: ཡབ་ *jap*, pater: ཆོས་ *cibo*, lex: གསེར་ *ser*, aurum: ལམ་ *lham*, semita: གཟུགས་ *su*, corpus:

pus: བསྲུངས་ *ſrungh*, cuſtos &c. Sic plurium conſonantium numerus unico terminatus puncto ſyllabam conſtituit ſemper unicam.

Punctum fixum per duas has ། ། lineas perpendiculares, unam ad ſignandam praecedentis periodi abſolutionem, alteram ad ſubſequentis inchoationem efformant; ideoque aliquantulum inter ſe diſtantes collocabant veteres Tibetani, ut vetuſti eorum ſcribae demonſtrant; at recentiores ad periodi calcem unam tantum lineam ſignare, & ante ſubſequentis inchoationem nonnihil vacui alterius linae loco relinquere conſueverunt.

Aliis

Aliis quoque ſignis in ſcribendo utuntur Tibetani; quorum unum eſt pro innuenda ſuſpenſionis nota in aliquibus verbis ad vehementem animi affectum exprimendum, vel ad ſummam erga ſanctos ſuos venerationem patefaciendam. Hoc ſignant interiiciendo duos *circellos* ཿ litteris monoſyllabis, quibus animi affectum exprimunt, ut videre eſt in dictione ན་མཿསན་ཟད་ *Nausa-*

ད ད

ྡ

ྲ

ſanta-puttrhâ; quod cum nomen ſit inventoris characterum, & ſcripturæ apud Tibetanos,

 per

per hos Ȣ dicyclos innuitur legentibus, primam ſyllabam illius nominis aliqua vocis ſuſpenſione, & animi affectu eſſe promendam.

Eiuſdem quoque indolis ſunt notae, quae toties occurrunt in ſcripturis, & diplomatibus, quoties Lhama maximus ſive explicite, ſive implicite in illis commemoratur. Tunc nomen, aut verba, Lhamae dignitatem exprimentia, tamquam inter parentheſes clauſa, conſpiciuntur ſignis quibuſdam diſtincta, quae licet fixa non ſint, ſed ad Amanuenſium libitum relinquantur, communiora tamen ſunt iis, quae conſpiciuntur in pluribus

Di-

Diplomatibus Miſſionariis Capuccinis oblatis a Rege, & a Commune Civitatis Lhaſſae ad Eccleſiam, & Hoſpitium erigendum, in quibus pro parentheſi iſta cernuntur ſigna

། ༄ ཀོང་ཞབས་རིན་པོ་ཆེའི་ ༄ །

Kongh-ſcia Rin-bo-cehi, Supremorum Pedum, ideſt Supremi Lhamae.

Aliae quoque notae non raro occurrunt ſacris in eorum libris, quarum munus, licet non ſatis cognitum habeamus, tamen intactas relinquere non putamus. Aliquando unum, vel alterum iſtorum ſignorum occurrit loco puncti interſyl-

la-

labici ; , ༔ , ༔ , & vim eorum habere coniicimus, quorum munus eſt cultum, invocationem, venerationemque Numinum exprimere; ut apparet in exordio Epiſtolae Supremi Lhamae ſcriptae laudatis Miſſionariis, qui calamo exſecraverant magicae ſuperſtitionis praxim a Tibetana lege permiſſam, & laudibus commendatam. Sic exorditur Epiſtola: ༄༅།། ༼། ན་མོ་གུ་རུ། ༔

ཁྱེད་རང་ལེགས་པར་ཉན་ལ་

Namo Gorù : *Khierang-lek-pargnion-la* : Adoro Magiſtrum (*Xacam*) veſtrum ſcriptum comprehendi &c.

Tan-

Tandem innuendum putamus, Amanuenſes ad calcem operis varia ſigna apponere, quibus orationis, tractatus, vel libri abſolutionem indicant. Communia, & uſitatiora ſunt iſta ||〰||, vel | ⁘ |, quae cum non ad ſcripturam, ſed ad decorem ſpectent, quo quiſque maxime delectetur ornamento, opus abſolvunt.

CAP. II.

De Conſonantibus ſimplicibus, earumque ſono, & pronunciatione.

MOs eſt Tibetânis praeceptoribus in informandis pueris ſuis, antequam de vocali-

calibus verba faciant, ſimplices conſonantes illis tradere, ut bene illas noſcant, optimeque proferant. Ne itaque eorum methodum pervertamus, a conſonis & nos exordium ſumemus.

Conſonantes litterae habent Tibetani omnino triginta, easque appellant གསལ་བྱེད་ *Selcè*, ideſt *Clarificantes*, forſan quod originem, & naturam vocabulorum oſtendant, & ideo clarificantes dicantur, quia ſimili fungantur munere, quo funguntur *radicales* in Hebraica, Syriaca, aliiſque Orientalibus linguis; vel etiam ob proprietatem, quam habent con-

so-

ſonae Tibetanae ſeſe ipſas etiam ſine adiuncta vocali ſonandi: eſt enim eis innatus ſonus vocalis *a*; unde པ་*pa*, མ་*ma*, ཏ་*ta* pronunciandae ſunt, non *p*, *m*, *t*, inſtar noſtrorum apicum; & ideo *Selcè* nuncupari potuerunt, quaſi clare ſonantes, ſeſeque ipſas exprimentes.

Praeceptores Tibetani has conſonantes in octo ordines diſtribuunt. In unoquoque ordine litteras quatuor collocant, ultimo excepto, cui duas tantum tribuunt. Ea tamen ratione per ordines ſingulos litterae diſtributae iacent, ut canora quadam vocis modulatione, quaſi muſicae notae eſ-

ſent,

ſent, proferri debeant. Quod totum fit, tum ex ſacro quodam inſtinctu gens illa in cantus amorem, ac voluptatem feratur, tum ex induſtria, ut Tirones litterarum accentus, & pronunciandi rationem libentius addiſcant. Ut totum id clarius, quoad ſcripto fieri poteſt, innoteſcat, priuſquam figuras, nomina, ac poteſtatem harum litterarum tradamus, *accentus*, quibus affici debeant, figendi ſunt. Ex his enim *toni* ſtatuuntur, & accentus ipſi etiam naturam, & vim ſignificandi in Tibetanis litteris mutant, quod quidem novam, gravioremque addiſcendae linguae difficultatem parit. Ita-

Itaque quinque erunt accentus; *aequalis*, *gutturalis*, *palatinus*, *narinus*, *ſingularis*. Prioris nullum ſignum erit, quia tonus vocis aequaliter incedit, ſequiturque nativam pronuciandi rationem, nihil a communi Latinorum more diverſam; ceteros demonſtrabunt ſequen., quorum figurae erunt:

Pro Gutturalibus ⸜
Pro Palatinis ɼ
Pro Narinis ʟ
Pro Singularibus ⌐

Itaque accentum ⸜ gutture; ɼ lingua ad palatum inflexa; ʟ naribus magis, quam ore pronunciabis; at ſingularem ⌐ mixtis organis efferes, eaque

ratione, quam tibi describere nesciam. Illius modum, ac vim una tantum magistri vox, & usus ipse loquendi frequentissimus docere poterit. His praemissis, sit

Simplicium Consonantium Tabula.

༄༅།།	1.	ཀ་ Kha	ཁ་ kha	
		ག་ ka	ང་། ngha.	
	2.	ཅ་ Ciha	ཆ་ ciha	
		ཇ་ cia	ཉ་། gnia.	
	3.	ཏ་ Tha	ཐ་ tha	
		ད་ ta	ན་། na.	
	4.	པ་ Pha	ཕ་ pha	
				བ་ pa

པ་ pa　མ་། ma.

5. ཙ་ Tzha　ཚ་ tzha

ཛ་ tza　ཝ་། va.

6. ཞ་ Sciha　ཟ་ ſa

འ་ ha　ཡ་། ja.

7. ར་ Ra　ལ་ la

ཤ་ ſcia　ས་། ſa.

8. ཧ་ Hah　ཨ་། aa.།༄།

Ut clare patet ex appoſita Tabula, *a* vocalis, ut iam diximus, unicuique conſonanti innata eſt, & ab ea inſeparabilis, caſibus exceptis, quibus aliquando cogeris conſo-

nam elidere, vel aliter quam per *a* pronunciare. Sed de his infra, nunc sit

CAP. III.

De Vocalibus.

VOcales a Grammaticis Tibetanis vocantur དབྱངས་ *jang*, & etiam ཡན་ལག་ *jen lah*, idest *soni*, & *cantus*; eaeque quatuor tantum numerantur, scilicet I, U, E, O. Harum notae sunt hae ི, ུ, ེ, ོ. Primam vocant གི་གུ་ *khi khu*, secundam ཞབས་ཀྱུ་ *sciapkhiù*, tertiam འགྲེང་བུ་ *drenghbù*, quar-

quartam ནོ་ *narò*. Itaque

ི. *khikhu* valet I.
ུ. *sciapkiù* U.
ེ. *drenghbù* E.
ོ. *narò* O.

Prima, tertia, & quarta harum vocalium supraponuntur consonantibus, ut ཁི་ *khi*, ཁེ་ *khe*, ཁོ་ *kho*; secunda vero infra easdem adiicitùr, ut ཁུ་ *khu*, ཐུ་ *thu*, ལུ་ *lu*, སུ་ *su*. Hae vocales sive breves sint, sive longae, semper eadem nota signantur.

Notandum tamen est, *khikhu* in fine syllabae fere semper vim habere diphthongi *ei*,

praecipue dum reperitur ſuprapoſita conſonanti ཧ་ *ha*; & ideo legendum བསྟན་པའི་ *tenbhei*, verum : མུན་པའི་ *munbhei*, tenebrae: སྣང་བའི་ *nanghvei*, lux. Perſaepe etiam eſt nota genitivi tum ſingularis, tum pluralis, ut བླ་མ་རིན་པོ་ཆེའི་ *Lhama rimbocei*, Lhamae maximi : སྙིང་ཆེ་ཆེན་པོའི་ *gningh cè cenbhoi*, commiſerationis maximae: དགོན་པའི་ *konbhei*, coenobiorũ : འགྲོ་བའི་ *drovei*, viatorum :

དགེ་བའི་ *kevbei* , virtutum &c.

Non raro occurrit , praecipue in libris , reperire *khikhu* ྀ obversa facie signatam , ocello scilicet , dexteram spectantem , ut ངྀ་ཚྀ་ཉྀ་ &c. ; tunc tamquam duplicatum *i* scias esse proferendam : ཚྀག་ *ciik* , unus : སྙྀང་པོ་ *gniinghpò* , duas vices &c.

Hanc ipsam notam *khikhu* aliquando supra consonantes tum simplices , tum vocalibus coniunctas iacentem reperies , sic ཛྀ་ཟྀ་སྀ་ཏྀ་ཉྀོ་ཉྀུ་ &c. , in qua positione non vocalis , sed nescio

ſcio quid latentis, ac myſticae ſignificationis poteſtatem debes agnoſcere, praecipue cum Amanuenſes Tibetani utantur hac nota in ſcripturis magicis, de quibus infra.

Ceterae etiam vocalium notae, dum ſupra conſonantes geminatae reperiuntur, geminatam vocalem exprimunt, & aliquando etiam vim habent diphthongi. Duplicata ᠁ *drenghbù* geminos *ee*, vel *ei* importat: geminata ≈ *narò* geminos *oo*, *oi*, vel *ou* indicat: & geminata ≈ *ſciapkhiù* ad pedem conſonantium poſita geminum *uu*, vel *ou* affert; ſed leges pronunciationis in his geminatis

tis vocalibus efferendis, auribus magis, quam oculis, & lectione comprehendere poterunt Tirones.

Monendos tamen eos putamus, persaepe Amanuenses uti his duplicatis vocalium notis pro *nota* compendiaria dictionibus contractis supraponenda; hocque praesertim in dictionibus charactere *Umin* conscriptis persaepe occurrit, in quibus duplicatam *drenghbù* ‶, non geminas *ee*, vel *ei*, sed puram deficientiam consonantis ཾ *m* a dictione requisitam indicare intendunt. Compendiariae huius scripturae exempla passim occurrunt, & plura conspiciuntur

tur in Diplomatibus a Supremo Lhama Missionariis Capuccinis concessis, tum ad Hospitium, & publicam Ecclesiam construendam, tùm ad veri Dei praedicandam Fidem: quae Diplomata, quamquam ab Anglis censoribus (*a*) tamquam suppositiria traducantur, & Missionarii ipsi sycophantarum nota inurātur, tamen nemo erit, qui ipsis fidem praestet id gratis omnino, & calumniose asserentibus, praesertim cum autographa plura in Bibliotheca Collegii Urbani Congr. de Propaganda Fide, cui donata voluit Praesul Cl. Ste-

(*a*) Vid. *Istoria generale de' Viaggi &c. Tom. XXVII.* §. *III. pag.* 290., *& seq. in notis*.

Cl. Stephanus Borgia eiusdem Congr. a Secretis, in sericis flavis velis exarata, ac Regis, supremique Lhamae sigillo munita, cuilibet conspicienda serventur. Ex ipsis autographis characteris *Umin*, unum satis erit haurire exemplum ad huius contractionis notas demonstrandas, quod litteris *Ucen* damus: བོད་ཀྱི་ཡུལ་ཁཾས་ཐཾས་ཅད་ཀྱི་ ཛོང་དཔོན་ *Pot khi jul kam-tam ceh khi cihongh-phon*, Tibeti regionum singulis, & omnibus Praesidibus; in quo iteratae illae notae *drenghbù* ཾ nihil aliud indicant, nisi carentiam མ་ *m*, ut

ut in legendis dictionibus suppleatur. Alii Amanuenses eamdem deficientiam consonae *m* tum in scripturis *Umin*, tum in *Ucen* his notis ꜱ, ꜱ, °, solent signare, ut ཐཾ་ཅད, vel ཐཾ་ཅད, aut ཐཾ་ཅད *tam-ceh*, omnes. At nota compendiaria, qua iidem ipsi Amanuenses utuntur in charactere *Ucen* ad innuendam deficientiam consonae མ *m*, est ocellus ° suprapictus dictioni contractae. Id iam habes in exemplo tertio contractae scripturae per litteras *Ucen* mox allato ཐཾ་ཅད, vel ཐཾ, quae vox extensis litteris scibitur ཐམས་ཅད *tam cè*. Pa-

Pari modo, ac *drenghbù*, non raro ad contrahendas dictiones, tum in minoribus, tum in maioribus characteribus uti solent Tibetani Scribae gemi-nata nota vocalis ≈ *narò*; eumque morem praesertim tenent in scribendo contracto nomine Dei *Khoncihoa*, uti videre est in Epistola supremi Lhamae tradita Capuccinis ad suae superstitiosae religionis defensionem, in qua pluries pro དཀོན་མཆོག་ scriptum est དཀོག་ *Khoncihoà*. De his monendos putavimus Tirones, ne siglas, sive notas compendiariae scriptionis pro vocalibus acciperent. Nunc ve-

ro copulationem vocalium cum consonantibus simplicibus tradere aggredimur.

CAP. IV.

De copulatione vocalium cum consonantibus.

Consonantium Tibetanarum id proprium est, ut singulae syllabam, ac nomen constituere valeant. Semper enim, ut iam diximus, congenitum habent sonum vocalis *a*; & ideo per se solam consonans valet efformare integram dictionem, ut ང་ *ngha*, ego: བ་ *pa*, vacca: ཉ་ *gnia*, piscis.

Coniunctio consonantium fit

fit cum ſolis quatuor vocalibus ཾ I, ུ U, ེ E, ོ O; ſicque dum ſimplices *ſelcè* copulantur cum *jangh*, appellamus compoſitas. Atque eae ſunt totidem ſyllabae, quae conſtant duabus tantum litteris, *conſonanti* ſcilicet, & *vocali*. Nam, ut infra videbis, ſyllabae ſunt diverſae ſpeciei, quarum aliae conſonas comprehendunt binas, aliae ternas, aliae quaternas uni vocali coniunctas.

Selcè compoſitas diſtribuunt Tibetani in ordines triginta, quorum quilibet quaternis ſyllabis conſtat, quemadmodum totidem conſtat litteris quivis ordo plenus ſimplicium. Cernes

nes in quarta consonantes plerumque duas, quandoque tres: prior est, eaque unica, quae ad syllabam spectat, reliquae additae sunt caussa cantus, quo syllabas efferunt; exempla habes in quolibet ordine. Huius itaque generis *syllabas* omnino simplices, *Uniselcè* appellabimus, quia unicam tantum consonantem cum vocali coniunctam dabunt.

Syllabarium Uniselcè.

༄༅།། ཁི་ Kha ཁུ་ khu
ཁེ་ khe ཁོང་ khon.
ཁི་ khi ཁུ་ khu

ཁེ་ khe ཁོམ་། khom.

ཀི་ Ki ཀུ་ ku

ཀེ་ ke ཀོར་། kor.

ངི་ Nghi ངུ་ nghu

ངེ་ nghe ངོར། nghor.

ཅི་ Cihi ཅུ་ cihu

ཅེ་ cihe ཅོལ་། cihol.

ཆི་ Cihi ཆུ་ cihu

ཆེ་ cihe ཆོས། ciho.

ཇི་ Ci ཇུ་ ciu

ཇེ་ ce ཇོན་། cion.

ཉི་ Gni ཉུ་ gniu

ཉེ་

ཉེ་ gnie   ཉོན་། gnion.
ཏི་ Thi   ཏུ་ thu
ཏེ་ the   ཏོག་། thoh.
ཐི་ Thi   ཐུ་ thu
ཐེ་ the   ཐོབ་། thop.
དི་ Ti   དུ་ tu
དེ་ te   དོན་། ton.
ནི་ Ni   ནུ་ nu
ནེ་ ne   ནོར་། nor.
པི་ P-hi   པུ་ p-hu
པེ་ p-he   པོངས་། p-hongh.
ཕི་ P-hi   ཕུ་ p-hu

ཕེ་

ཕེ་ p-he ཕོས་། p-ho.

པི་ Pi པུ་ pu

པེ་ pe པོན་། pon.

མི་ Mi མུ་ mu

མེ་ me མོན་། mon.

ཙི་ Tzhi ཙུ་ tzhu

ཙེ་ tzhe ཙོར་། tzhor.

ཚི་ Tzhi ཚུ་ tzhu

ཚེ་ tzhe ཚོལ་། tzhol.

ཛི་ Tzi ཛུ་ tzu

ཛེ་ tze ཛོམ་། tzom.

ཝི་ Vi ཝུ་ vu

ཝེ་ ve	ཝོལ་། vol
ཞི་ Schi	ཞུ་ ſcihu
ཞེ་ ſche	ཞོན་། ſciohn.
ཟི་ Si	ཟུ་ ſu
ཟེ་ ſe	ཟོངས་། ſongh.
འི་ Hi	འུ་ hu
འེ་ he	འོར་། hor,
ཡི་ Ji	ཡུ་ ju
ཡེ་ je	ཡོངས་། jongh.
རི་ Ri	རུ་ ru
རེ་ re	རོལ་། rol.
ལི་ Li	ལུ་ lu

ལེ་

ལེ་ le	ལོག་། loh.
ཤི་ Sci	ཤུ་ ſciu
ཤེ་ ſce	ཤོག་། ſcioh.
སི་ Si	སུ་ ſu
སེ་ ſe	སོལ་། ſol.
ཧི་ Hi	ཧུ་ hu
ཧེ་ he	ཧོར་། hor.
ཨི་ I	ཨུ་ u
ཨེ་ e	ཨོཾ་། om.

Nota in ordine poſtremo ſonum litterae ཨ *a*; is enim, quãquam perire videatur, revera tamen non perit, neque peri-

re debet. Monitum tamen damus, quia modum pronunciandi exprimere ſcripto neſcimus.

CAP. V.

De notis Iata, & Rata.

PRaeter quatuor allatas vocales conſonis coniungendas, duae ſunt etiam *notae* Tibetanis, quae determinatis litteris adiiciuntur. Vocantur hae *jata*, & *rata*, quia ſonum edunt ſimilem *j*, & *r*; & numquam ſupra, ſed infra conſonas ſcribuntur.

Iata ſic ུ pingitur, conſonae vero, quae ſub ſe *jata* patiuntur,

tur,

tur, ſunt octo, ſcilicet ཀ་ *kha*, ཁ་ *kha*, ག་ *ka*, པ་ *p-ha*, ཕ་ *p-ha* བ་ *pa*, མ་ *ma*, ར་ *ra*, quibus ſi notam ྱ ſubiunxeris, formam induent, quam hic depictam vides: ཀྱ་ཁྱ་གྱ་པྱ་ཕྱ་བྱ་མྱ་རྱ་

Obſervanda eſt diligenter vis, quam habet *jata* tum in tribus prioribus ཀ་ཁ་ག་, tum praeſertim in quinque poſterioribus པ་ཕ་བ་མ་ར་. Nam ſonum iſtarum proprium, ac nativum integrum mutant. Quare པྱ་ exempli gratia & མྱ་རྱ་ non *p-hja*, *mja*, *rja*, ſed *cjha*, *gnja*, *ja*, quieſcente *ra*, dicere oportebit. Itaque pronunciatio haec erit:

ཁྱ་ khja ཁྱ་ khja ཀྱ་ kja

ཆྱ cihja ཆྱ་ cihja ཅྱ cja

ཉྱ་ gnja ཇྱ་ ja.

Litterae *Iatatae* admittunt tum ſupra, tum infra ſe notas omnes vocalium, quarum nullam excludunt. Syllabarium, quod Praeceptores ſolent tradere pueris, hoc demonſtrabit.

Syllabarium Iatatarum.

༄༅།། ཁྱི་ Khji ཁྱུ་ khju

ཁྱེ་ khje ཁྱོ་། khjo.

ཁྱི་ khji ཁྱུ་ khju

ཁྱེ་ khje ཁྱོ་། khjo.

ཀྱི་ kji	ཀྱུ་ kju
ཀྱེ་ kje	ཀྱོ་། kjo.
ཕྱི་ Cjhi	ཕྱུ་ cjhu
ཕྱེ་ cjhe	ཕྱོ་། cjho.
ཁྱི་ Cjhi	ཁྱུ་ cjhu
ཁྱེ་ cjhe	ཁྱོ་། cjho.
བྱི་ Cji	བྱུ་ cju
བྱེ་ cje	བྱོ་། cjo.
མྱི་ Gnji	མྱུ་ gnju
མྱེ་ gnje	མྱོ་། gnjo.
ཡི་ ji	ཡུ་ ju
ཡེ་ je	ཡོ་། jo.

ཀྱན་ Khjen	ཀྱས་ kje
ཀྱོམ་ khjom	ཀྱུནས་། khjun.
ཁྲིས་ Khji	ཁྲེས་ khje
ཁྲོག་ khjoh	ཁྲུལ་། khjul.
གྱིམ་ Kjm	གྱེན་ kjen
གྱོད་ kjo	གྱུནས་། kjun.
ཕྱག་ Cjha	ཕྱའ་ cjha
ཕྱན་ cjhen	ཕྱུབ་། cjhub.
ཕྱར་ Cjar	ཕྱུམ་ cjum
ཕྱེད་ cje	ཕྱོབ་། cjob.
བྱས་ Cje	བྱིན་ cjin
བྱོམ་ cjom	བྱངས་། cjung.

མྱག་

སྙག་ Gnjah སྙུར་ gnjur

སྙེལ་ gnjel སྙོད། gnjo.

ཇོས་ jo ཇེན་ jen

ཇེད་ je ཇུམ། jum.

Nota, quam *Rata* appellant, in hunc modum formatur ྲ, ad pedem consonantium. Consonae, quibus subiicitur *Rata*, sunt quatuordecim, nempe: ཀ ཁ ག་ཏ ཐ་ད་ན་པ་ཕ བ་མ་ ཤ་ས ཧ།

In his quoque sedulo animadvertenda est vis, & potestas *Ratae*, quae cogit plures *Selcè* simplices innatum deserere, & alium recipere sonum. Unde *Ra-*

Ratatae & forma, & pronunciatione ſic erunt :

ཀྲ་ Thra ཁྲ་ thra གྲ་ tra

ཏྲ་ trha ཐྲ་ trha དྲ་ tra

ནྲ་ nra པྲ་ p-hra ཕྲ་ p-hra

བྲ་ pra མྲ་ mra ཤྲ་ ſcra

སྲ་ ſra ཧྲ་། rha.

Syllabarium Ratatarum.

༄༅།། ཀྲི་ Trhi ཀྲུ་ trhu

ཀྲེ་ trhe ཀྲོ་། trho,

ཁྲི་ Trhi ཁྲུ་ trhu

ཁྲེ་ trhe ཁྲོ། trho.

གྲི་

ཀྲི་ Tri	ཀྲུ་ tru
ཀྲེ་ tre	ཀྲོ། tro
ཁྲི་ Trhi	ཁྲུ་ trhu
ཁྲེ་ trhe	ཁྲོ། trho.
ཐྲི་ Trhi	ཐྲུ་ trhu
ཐྲེ་ trhe	ཐྲོ། trho.
དྲི་ Tri	དྲུ་ tru
དྲེ་ tre	དྲོ། tro.
ནྲི་ Nri	ནྲུ་ nru
ནྲེ་ nre	ནྲོ། nro.
ཕྲི་ Prhi	ཕྲུ་ prhu
ཕྲེ་ prhe	ཕྲོ། prho.

ཕྲི་ Prhi	ཕྲུ་ prhu
ཕྲེ་ prhe	ཕྲོ་། prho.
པྲི་ Pri	པྲུ་ pru
པྲེ་ pre	པྲོ་། pro.
མྲི་ Mri	མྲུ་ mru
མྲེ་ mre	མྲོ་། mro.
ཤྲི་ Sc-ri	ཤྲུ་ ſc-ru
ཤྲེ་ ſc-re	ཤྲོ་། ſc-ro.
སྲི་ Sri	སྲུ་ ſru
སྲེ་ ſre	སྲོ་། ſro.
ཧྲི་ Rhi	ཧྲུ་ rhu
ཧྲེ་ rhe	ཧྲོ་། rho.

ཀྲིས་

ཁྲིམ་ Trhim ཁྲུས་ trhu
ཁྲེན་ trhen ཁྲོལ་། trhol.
ཁྲོམ་ Trhom ཁྲེལ་ trhel
ཁྲིག་ trhih ཁྲུས་། trhu.
ཀྲེས་ Tre ཀྲམ་ tram
ཀྲུབ་ trub ཀྲོམས་། trom.
ཏྲིག་ Trhi ཏྲེན་ trhen
ཏྲུམ་ trhum ཏྲོས་། trhò.
ཕྲན་ Trhen ཕྲོམ་ trhom
ཕྲེའ་ trheh ཕྲང་། trhangh.
ཏྲོས་ Tro ཏྲེམ་ trem
ཏྲུག་ truh ཏྲིལ་། tril.

ཏྲུག་

ནྲག་ Nrà	ནྲུམ་ nrum
ནྲད་ nre	ནྲོལ་། nrol.
པྲོས་ Prho	པྲེལ་ prhel
པྲིད་ prhi	པྲུན་། prhun.
ཕྲག་ Prhah	ཕྲེན་ prhen
ཕྲུལ་ prhul	ཕྲིད་། prhi.
བྲེས་ Pre	བྲུལ་ prul
བྲིན་ prin	བྲོམ་། prom.
མྲེད་ Mre	མྲིད་ mri
མྲོས་ mro	མྲུལ་། mrul.
ཤྲག་ Sc-rah	ཤྲུན་ ſc-run
ཤྲེད་ ſc-re	ཤྲོམ་། ſc-rom

སྲའ་	Sra	སྲུན་	ſrun
སྲེས་	ſre	སྲོམ་།	ſrom
ཧྲིམ་	Rhim	ཧྲུས་	rhu
ཧྲེན་	rhen	ཧྲོལ་།	rhol.

C A P. VI.

De deficientia quarumdam Conſonantium, & quomodo eas ſuppleant Tibetani.

ORientales linguae ſi cum Latina, & Itala comparentur, litteris carent nonnullis, quas appellabimus deficientes. Litterae, quae deficiunt in Tibetana lingua, ſunt ſeptem, ſcilicet: B, D, F, G, Q, X, Z. Qua

Qua autem ratione litteras aequalis, aut ſimilis valoris in deficientium locum ſufficiant, cognoſces ex his:

འབ་ *Ba*

ſupplet B.

མད་ *Da*

འད་ *Da*

ལྡ་ *Da*

ſupplet D.

ཕ་ *Pha*

ſupplet F.

འཇ་ *Gia*

མཇ་ *Gia*

ལྗ་ *Gia*

འག་ *Ga*

མག་ *Ga*

ſupplet G.

ཀུ་ *Ku*

ſupplet Q.

ཥ་ *Xa*
supplet X.
འཛ་ *Za*
ཛ་ *Za*

ཛ་ *Za*
supplet Z.

Ut autem facilius dignoscatur, quibus characterum, litterarumve formis in *deficientibus* supplendis, utendum sit, subiecta exempla attente consideranda sunt.

འབ་ B.

འབྲས་ *Brè*, oryza.

འབྲུག་ *brúh*, tonitrus.

འབྲས་བུ་ *brepù*, fructus.

འབུམ་ *bum*, centum millia.

འད་ D.

འད་བ་ *Deb*, dicere.

འདྲེས་ *drè*, daemon.

འདོག་ཁམས་ *do-kam*, regio, mansio.

འདོད་ཆགས་ *dociba*, libido.

འདི་ཡི་དོན་ལ་ *di-ji-ton-la*, hac de caussa.

འདུ་ཤེས་ *dusce*, propensio ad malum.

མད་ D.

མདོ་ཇེ་ *Do-cì*, sincerus.

ལྡ་ D.

ལྡན་ *Den*, ſtratum .

ལྡན་པ་ *den-bha*, dare.

ལྡར་སྐྱེས་པ་ *dar-kje-bha*, dividi, ſcindi.

ཕ་ F.

ཕར་སི་ *Far-sì*, Perſa .

ཕོ་ཀྱེན་ *Fo-kjen*, Civitas Sinenſis.

ཕོན་ཏེ་ཕི་ཅེ་ *P-hon-te-ſi-ce*, Pontifex.

འཇ་ Gi.

འཇིག་པ་ *Gi-bha*, exterminator.

འཇིག་རྟེན་ *gik-then* , mundus.

འཇམ་དབྱངས་ *Giam-jangh*, Sapientiae Deus.

འཇིམ་ *gim*, ſuavis.

མཇ་ Gi.

བཇུག་ཉད་ *Giuk-ne*, in fine.

ལྗ་ Gi.

ལྗོན་ཤིང་ *Gion-ſcingh*, arbor huius nominis.

འག་ Ga.

འགོར་ *Gor*, rotundus.

འགོར་ལོ་ *gor-lò*, rota.

མག་ Ga.

མགོ་ *Go*, caput.

མགོད་ཀར་ *go-kar*, caput album, & transmontanus.

མགོན་པོ་ *gon-bho*, patronus.

ཀུ་ Q.

དཀུ་ *Q*, & *ku*, novem.

ཤ་ X.

ཤ་ཐི་སི་ཐན་ *Xa-thi-si-than*, Sanctus Xaca.

འཛ་ Z.

འཛམ་བུ་ *Zam-bù*, arbor chimerica.

འཛམ་བུ་གླིང་ *Zam-bu-lingh*, Asiae pars.

མཛ་ Z.

མཛེད་པ་པོ་ *Ze-bha-bhò*, creator.

མཛོད་ *Zo*, theſaurus.

མཛོ་པ་ *Zo-bhà*, liberator.

མཟ་ Z.

མཛོད་པ་པོ་ *Zo-bha-bhò*, creator.

Supplementum *d* triplex, quintuplex *g*, & duplex *z* vagum non eſt, neque ſolutum, & arbitrarium, ſed certis legibus adſtrictum. Neque enim ubicumque aut *d*, aut *g*, aut *z* occurrat, licebit promiſcue མད་ *da* pro འད་ *da*: འཇ་ *gia* pro རྗ་ *gia*; འག *ga* pro

མག་

མག་ *ga*: མཛོ་ *za* pro འཛོ་ *za* uſurpare: ſunt enim voces, quae unum omnino, non alterum, ſive *d.*, ſive *g*, ſive *z* requirunt. Quinimmo vocis naturam, & ſignificationem continuo immutares, ſi quum ſcribenda eſſet, e. g. per འཇ་ *gia* primum, eam ſcriberes per མཇ་ *gia* ſecundum, vel tertium.

Sic *primum* འད་ *da* locum habet in pronomine འདི་ *di*, hic, haec, hoc, non autem *tertium* ལྡ་ *da*: Rurſus *tertium* ལྡ་ *da* locum habet in voce ཏ་ལྡ་ *tada*, quae praeſens ſignificat, non autem primum འད་ *da*.

འག་ *ga* in འགའ་ཞིག་ལ་ *ga-scila*, alii, illi, proprium est huius vocis, nec in ea usurpari potest མག་ quinta supplens.

འཇ་ *gia* prima in འཇིག་རྟེན་ *gik-ten*, mundus, non མཇ་ *gia* secunda, vel ལྗ་ *gia* tertia indiscriminatim, & confuse adhibebitur, ne vox nativam significationem amittat. མག་ *ga* quinta in མགོའི་ *gohi* capitis scribes, non འག་ *ga* primam. མཇ་ *gia* secundam dabis vocabulo མཇུག་ *giuk* finis, non aliam ལྗ་ *gia*.

ཟེད་པ་པོ་ *Ze-bba-bbo*, creator dices: ཟེད་པ་ར་འཛེད་པ་ *Ze-bba-re-zo-bba*, dimiſſionem facere, per ཟེ་, & ཟེ་, non vero per བཟེ་. Eamdem regulam in ceteris, quae frequentiſſime occurunt, ſervato.

Quum vero in quavis ſupplente duae ſint litterae, una praepoſitiva ས scilicet, ཟ་, aut འ་, & altera *ſubiunctiva*, advertendum eſt, cuius ordinis, & numeri ea ſit, quae ſubiungitur. Nam ut habeatur ſupplens *b*, ſatis non eſt cum praepoſitiva ས་ coniungere qualemcumque litteram ex tribus prioribus ordinis quarti, ſed tertia

བ་

ཟ esse debet: sic tertia ordinis tertii subiuncta ཡ, vel ར dabit *d*. Tertia iterum ordinis quarti, & ordinis primi adiecta ཡ, vel ར, aut subscripta ྱ dabit *g*. Tertia ordinis quinti subiuncta ཡ, & ར aut tertia ordinis secundi postposita ར dabit *z*.

Tandem advertendum ཡ, & ར praepositivas in supplentibus nullam umquam habere supra, vel subscriptam vocalem. Quoties enim vocali afficiantur, non amplius ad supplentes sunt referendae, sed tamquam disiunctae, & a sequentibus distinctae iuxta proprium, ac nativum sonum pro-

pronunciandae erunt. Unde
འོད་བསལ་ *ho-sel* splendor dices, non *do-sel*, འོད་བསྲུངས་ *bo-srungh* splendorum custos, non *dos-rungh*. Contra si vocalis sit in secunda, tunc འདྲེས་ *dre* daemon, non *hre* pronunciabis; & sic in reliquis supplentium praepositivis advertes.

Figuram ◁ triangularem, quam ad conficiendum ཕ༹་ *ph*, seu *f*, & ཤ༹་ *x* adhibent, aliis etiam consonantibus Tibetani Amanuenses substernere solent,

prae-

praecipue vero in characteribus magicis. Sed quum non ſatis nobis compertum ſit, qua ratione id faciant, hoc unum ſaltem monemus, exceptis locis iis, in quibus neceſſario requiritur ad ſupplendas deficientes *ſ*, & *x*, in ceteris plerumque ſapere ſuperſtitionem; ideoque in ſacro illo nomine

ཡ་ཐགས་ *Itha*, ſeu Tantalorum
◁
reperitur ཐ་ *tha* cum triangulo
◁
ſcripto, ſicque in aliis vocibus eiuſdem naturae.

CAP. VII.

CAP. VII.

Litterae nativum pronunciationis ſonum in ſyllabarum compoſitione mutantes.

PRaecepta, quae tradituri ſumus de litteris mutantibus ſonum nativae pronunciationis, ad rectam ſyllabarum prolationem aſſequendam magnopere conferunt.

Quoties in ſyllabis tertia ཀ་ *ka* primi ordinis, prima ཕ་ *p ha*, & tertia པ་ *pa* ordinis quarti anteceſſerit ཤ་ *ſcia*, primam ſcilicet ordinis ſexti, ſonum, quem iſta ཤ་ proprium, ac naturalem habet, mutabunt ex *ſcia* in *ſgiha*: interea ཀ་ *ka*, ཕ་ *p-ha*,

&

& པ་ *pa* ſilebunt, quemadmodum diſces in ſyllabario quieſcentium. Itaque ſyllaba ſecunda in ས་གཞི་ *ſa-ſgi* terrae fundus, ſeu fodina; གཞན་ *ſgen*, alius; གཞུག་པ་ *ſgiu-bba*, affligere, non *ſci*, *ſcen*, ſed *ſgi*, *ſgen* erit pronuncianda.

ད་ *Ta* ante པ་ *pa* mutat ſonum *pa* in *va*, ſilente ད་ *ta*, ut in དབུ་ *vu* caput; དབང་ *vangh* dominator, rex; attamen eadem lex non ubique ſervatur, nam arithmeticam figuram chilionum ſcribunt དཔག་ཚད་, & proferunt *padù*.

པ་ *Pa* ſive initialis, ſive media, ſive finalis promiſcue pronun-

nunciatur per *ba*; & *va* ནོར་བུ་ *nor-bù* gemma; བཅོས་པ་ *cio-bà*: བར་ *bare*, & *vare*; ſed frequentius *va*, praeſertim ſi ſolitaria ſit, & in fine ſyllabae iaceat. Idem nonnumquam accidit litterae ཕ་ *p-ha*, tum maxime, cum ante ſe habet བ་, ut ཐོབ་པ་ *top-vha* efficere; ཕྱག་འཕེབ་པ་ *cjah-pheb-bha* ſalutare. ཕ་ *P-ha* raro admodum, ac fere numquam pronunciant *ba*, & *va*. Quantacumque vero ſit in tribus hiſce litteris pronunciandi licentia, par tamen non eſt in ſcribendo. Mutant enim ſin-

singulae vocum significationem : propriaque nomina rerum confunderes, si quod postulat བ་ *p-ha*, vel པ་ *pa*, scriberes per ཕ་ *p-ha*, & vicissim in locum ཕ་, alterum བ་, aut པ་ substitueres. Quamobrem nomina illa, e.g. ཕེབས་བ་ *pheb-bha* accedere; ཕྱག་ཕྱལ་ *Cja-p-hul* salve, ave; ཕེན་ *p-hen* putredo; ཕོ་ *p-ho* masculus per ཕ་: བཟོད་བ་ *so-bha* patientia; སྲེད་བ་ *sre-p-ha* cupiditas, affectus; བོད་བ་ *P-ho-bha* Tibetanus per བ་; བྱང་ ཆུབ་

བྱང་ *ciangh-cjub*, ſummis, puriſque virtutibus cumulatus; ཚ་བ་ *tza-và*, calor; འཁོར་བ་ *gor-và*, tranſmigratio, per བ་ unice ſcribenda erunt, ne propria verborum, ac rerum ſignificatio corrumpatur.

Ad litteras naturalem ſonum mutantes, eas referimus, quae patiuntur eliſionem, ſeu imminutionem *a* congeniti. Ex natura linguae Tibetanae id oritur, ut duae, aut tres conſonae in una, eademque ſyllaba nequeant plures habere vocales; alioquin non *monoſyllabum*, ſed *polyſyllabum* componerent, quod eſt ab idiomate Tibetano

alienum. Hinc regula manat conſtans, & firma: Poſt conſonam, quae habeat *a* congenitũ, vel vocalem adiectam, quaecumque ſequatur ſive unica tantum littera ſit, ſive gemina, aut quieſcit, aut eliditur, aut in aſpirationem migrat. De iis, quae quieſcunt, proprius erit dicendi locus.

Eliduntur autem poſt conſonam ſive ſimplicem, ſive cum vocali compoſitam litterae ང་ *ngha*, པ་ *pa*, མ་ *ma*, ན་ *na*, ལ་ *la*, ར་ *ra*, ཧ་ *ha*, འ་ *ha*. Itaque

Poſt Selcè ſimplicem

Pronunciatur ſequens, eliſo *a* congenito in hunc modum: ཁང་པ་

ཁང་པ་ *khangh-vha*, novus, tacito *a* in ང་ *ngha*.

Nota, quod si quiescens in syllaba *Diselcè* aut praecedat, ut in ཁང་བ་ *khangh-va*, plenus, aut sequatur, ut in ངཁ་ *ngha*, idioma; tunc ང་ *ngha* pronunciatur integrum. Nunc progrediamur ad cetera, quae nobis occurrunt, exempla.

དང་ *Tangh*, &, etiam: བང་ལེབ་ *pangh-leb*, panis: མང་པོ་ *mangh-p ho*, multus, magnus: ཚང་ *tzangh*, habitatio: ཞེ་སྡང་ *scie-tangh*, ira, indignatio: རང་ *rangh*, proprius: ལང་ཀ་ *Langh-ka*, Zeilan insula: ལང་ *langh*,

 ubi:

ubi : བཟང་ *sangh* , optimus : རབ་དུ་ *rab-dhu*, summus : ཤེས་རབ་ *sce-rab* , comprehensio : ཐམ་ཐམ་པ་ *tam-tam-bha*, collidere : ནམ་མཁའ་ *nam-khah* , caelum: ཐར་པའི་ *tar-bhei* , evadere : དར་རྒྱས་ *tar-kje* , propagator : ཁཤར་ *sar* , domus : བཀའ་ *khah* , praeceptum : ལྷ་ *Lah* , Divus.

Post Selcè compositam

ཁོང་ *Kongh* , ovum : མིང་ *mingh* , nomen ; རིག་ *rik* , longus :

gus: དགོང་པ་ *kong-bha*, coenobium: ཐུབ་ *tup*, vis, poteſtas: ཡུམ་ *jum*, mater: ཡུལ་ *jul*, regio: ནོར་ *nor*, res. Plura ſi cupis exempla, ex ſyllabariis repete.

Non ſine cauſſa inter exempla conſonantium, quae eliduntur poſt ſimplicem *a* congeniti, praetermiſimus ལ་ *la*, & ན་ *na*. Hae duae non ſolum amittunt *a* nativum, ne, ſi pronuncietur, monoſyllabum deſtruatur, ſed etiam antecedentis ſonum mutant in *e*. Itaque ſic leges: པོན་མགེན་ *thon-*

ghen, oſtenſor: དགྲ་ཅན་ *tra-khen*, inimicus: བསམ་ཏན་ *ſam-then*, contemplator, སྤྱན་ *cjen*, oculus: མཚེན་ *tzhen*, vita: བཞན་ *ſgien*, alius: ཕན་ *p-hen*, putredo: གྲགས་ལྡན་ *tra-den*, famoſus: དཔལ་ *phel*, multus: བསལ་ *ſel*, lucidus: ཚེལ་ *tzhel*, ſilva: དམྱལ་བ་ *gnjel-vah*, infernus: སྐལ་བ་ *khel-bha*, aetas.

Idem prorſus praeſtant *duae* quieſcentes ད་ *ta*, & ས་ *ſa*. Nam hae cogunt praecedentem nulla vocali ི ུ ེ ོ affectam, abiecto *a*, adſciſcere ſo-

ſonum *e*. Vide exempla དད་པ་ *te-pha*, pax. Silet in *Diſelcè* དད་ ſecunda ད་ *ta*, deinde vertit ད་ *ta* priorem in *te*; adeoque *te-pha* legitur, non *ta-pha*. Ita ཁད་ཤི་ *khe-ſci*, ſeneſcere: དཔག་ཚད་ *pha-tzhe*, leuca, aliaque ſimilia. ད་ *ta* quieſcens movet ཁ་ *kha* in *khe*, & ཚ་ *tzha* in *tzhe*, & ſic aliam quamlibet ante ſe poſitam *Selcè*.

Non aliam tenebis legem in ས་ *ſa*. Silet & ipſa, ſi ſtatim veniat poſt conſonam carentem vocali; atque id facit, ut vertat *a* ſibi proprium in *e*, quemadmodum ex ſubiectis dictio-

nibus deprehendere poteris: རས་ *re*, tela: སངས་རྒྱས་ *sangh-kje*, sanctus: སྐྱེས་དམན *kje-men*, femina, ubi རྒྱས་, & སྐྱེས་ non *kja-sa*, neque obmutescente ས་ *sa*, *kja*, sed *kje* sonare debet: སྲས་ *sre*, filius: དེ་ནས་ *te-nè*, deinde: ནུ་བས་ *nu-bhe*, potentia, virtus: ཚེས་ *tzhe*, dies. Quod si proxima post vocalem non fuerit, sed ante se aliam habeat aut elisam, aut quiescentem, tunc ས་ *sa* muta prorsus iacet, nihilque in consonas praecedentes agit. Unde in syl-
labis

labis *trisulcè* ཐམས་, & *quadrisulcè* བསྒྱུབས་, respectu pronunciationis iners plane manet, & otiosa; atque ita ཐམས་ *tham* simpliciter pronunciatur, & བསྒྱུབས་ *sgiub*, non autem *thame*, & *sgiube*.

འ་ *ha*, & ཧ་ *ha* sive finales, sive mediae inter consonam praecedentem, & consequentem efferuntur per nudam aspirationem *h*, eliso *a*, ut བཀའ་ *khah* praeceptum: ལའམ་ *lahm* via, iter.

ཀ་ *Ka* locum habet inter quiescentes; sed fere semper tum in medio, tum in fine syllabae vertitur in spiritum asperum *h*. Verum ཀ་ *ka* finalis, ut in

in དཀོན་མཆོག་, & བཀའ་ཤོག་ praeeunte *Narò* pronunciari ſolet per *a*. *Khon-cihoa*, quod eſt Dei nomen, & *Kah-ſcioa*, iuſſio, diploma ſcripto traditum.

ར་ *Ra* finalis, in unica fere voce བར་ *bhare* pronunciatur, ut *re*, ita tamen, ut ſonus ེ vix exaudiatur, ut མཛད་བར་ *Zobba-re*, condemnare: སྒྲོལ་བར་ *trol-vare*, eripere, liberare.

CAP. VIII.

CAP. VIII.

De Litteris Quieſcentibus.

Litterae, quae ob ceſſantem pronunciationem ex ore loquentis efferri non debent, *quieſcentes* dicuntur. Duplicis eae ſunt generis: *laterales*, & *ſupernae*. De his inferius, modo de lateralibus; quas ita vocamus, quia lateri alterius conſonantis adhaerent. Hae autem vel in principio, vel in medio, vel in fine ſyllabae quieſcunt.

In principio laterales, quae frequentius quieſcunt, quinque numerantur: ཀ་*ka*, ཏ་*ta*, པ་*pa*, མ་*ma*, འ་*ha* Duas has poſtremas ſilentes མ་, & འ་ eaſdem

eſſe,

eſſe, quas praepoſitivas diximus, in ſupplentibus profecto intelliges. Fit enim, ut ob eam cauſſam in quieſcentium numerum hoc loci referantur. En exempla ſilentium.

ག་ *Ka* ſilentis in principio: གསེར་ *ſer*, aurum: གཞན་ *ſgien*, alius: གཉེར་པ་ *gnjer-bha*, praefectus.

Silentis ད་: དཔོན་པོ་ *pon bho*, dominus: དངུལ་ *ngul*, argentum: དམྱལ་བ་ *gnjel-vha*, infernus.

Silentis བ་: བསན་ཏན་ *ſen-then*, contemplator: བཙུན་མ་ *tzun-*

tzun-ma, monialis: བདུད་*tuh*, ſpecies daemonum.

Silentis མ་: མཉིམ་པ་*gnim-bha*, ſimul: མཚན་*tzen*, nomen: མཛེས་*zhe*, pulcher.

Silentis འ་: འཆི་བ་*cih-va*, mors: འཁོར་བ་*khor-va*, tranſmigratio: འགྲོ་བ་*dro-va*, viator: འབྲས་*bre*, oryza.

In medio ſaepe quieſcit ག་ *ka* tertia ordinis primi, ut in གཟིགས་པ་ *ſi-bha*, videre. ག་ poſt monoſyllabum ཟི་ *ſi* quieſcit, neque legitur *ſik*, aut *ſiks*,

ſiks, ſed tantum *ſi*. Rurſus in འཕགས་ *p-ha*, idem ག poſt ཕ་, & in གཞུགས་ *ſgiu* poſt ཞུ་ ſilet.

Finales quieſcentes & ipſae ſunt quinque: ཀ་ *kha* ཁ་ *kha* ག་ *ka* ད་ *ta* ས་ *ſa*. Exempla frequentiſſima exſtant. Sed ad rem noſtram ſatis haec ſunto.

C A P. I X.

Quieſcentes Supernae.

SUpernas dicimus, quae aliis infra ſe poſitis ſuper incumbunt.

Unica eſt littera ར་ *ra*, quae alteri quaſi per *inſitionem* in parte illius ſuperna infixa adhaeret.

haeret. Huius exemplum habes in རྕ་. Capitulum enim, quod ſupra ſe gerit ཅ་ *cia*, ipſum tibi demonſtrat ར་ *ra* ſupernum.

ར་ *ra* ſuperne inſitum ſaepenumero quieſcit, & quidem ར་ *inſtitium* poſt ར་ *ra* mobile, & expreſſum, tum ad concurſum ར་ gemini, tum ad cacophoniam fortaſſe vitandam, omnino ſilet. Id habes in ཏོར་ རྕེ་བརྟེན་ *tor-cie-ten*; neque enim legitur *tor-rcie*, ſed *tor-cie*, ſilente ར་ ſequenti in རྕེ་ *cie*. Nota ར་ primum inſitum in ཏོ་ *to*,

to, quod mutum pariter manet.

At post vocalem pronunciari solet; quemadmodum fit in ཏོ་རྩེ་གྲགས་ལྡན་ *to-rce-tra-den*, *to-rce* inclitus, & famosus: ubi ར་ secundum insertum རྩེ་ *rce* pronunciatur, quiescente primo in ཏོ་ *to*. Sic ར་ post *u*, sonantem faciunt Tibetani, unde est ཨུ་ཀྱེན་ *Ur-kjen* magiae parens.

ར་ *Ra* in *kja* ཀྱ་ fere semper quiescit; & non raro etiam exprimitur, uti jam vidimus in ཨུ་ཀྱེན་ *Ur-kjen*. ར་ *ra* supra ཉ་ *gnia* posita passim effertur, diciturque རྙ་ *r-gnia*: ར་ *ra* vero

ro cum ཛ *jata* ſubſcripto ubique ſilet, quod iam noſti ex ſyllabario *Jatatarum* Cap. V.

Alterum eſt quieſcientium ſupernarum genus, quae in *columnato* ordine litterarum, veluti *ſcapi* locum obtinent. Solent enim duas frequentiſſime, quandoque vero tres, pluresſque litteras in columnae formam erigere ſub una vel conſona cum *a* congenito, vel vocali; e g. སྨོན་ལམ་ *mon-lam*, precatio: སྤྲུལ *prul*, ſerpens: སམ ཏ་བུད་ *ſam-ta-put-trah*,

ད ད
ྲ
འ

litterarum, & ſcientiarum pater, & magiſter. Satis tamen erit, ſi Tirones addiſcant probe legere, & pronunciare ſimpliciores ordines duabus conſtructos litteris. Quamobrem, ubi in hunc modum erectas viderint binas conſonantes, intelligant eam, quae infra iacet, conſiderari tamquam *baſim*, quae vero ſupra tamquam *ſcapum*.

Columnares ſupernae ſolent eſſe hae: ཁ་*kha*, ཀ་*ka*, པ་*pa*, ཤ་*ſa*, ར་*ra*, ལ་*la*, ས་*ſa*. Quamquam & ipſae infra ponantur, crebroque in loco baſis ſubſiſtant. Sequens Tabula clarius demonſtrabit, ut ex allatis exem-

exemplis collegimus, ſupernas perpetuo quieſcere, eaſque ſolas pronunciari, quae infra poſitae *baſim* conſtituunt. Ab hac tamen regula excipiendae ſunt ſupernae illae, quae pro baſi habent aſpirationis notas འ', & ཧ'; tunc enim ſupernae proprium ſonum retinent cum aſpiratione coniunctum.

Tabula ſupernarum quieſcentium.

ཀླ' Lha	གླ' la	བླ' la
ཟླ' la	རླ' la	སླ' la
ལྐ' kha	ལྒ' ka	ལྔ' ngha
ལྕ' ciha	ལྗ' cia	ལྟ' tha

ལྡ་ da	ལྤ་ p-ha	ལྦ་ pa
ལྷ་ lha	སྐ kha	སྒ་ ka
སྔ་ nga	སྙ་ gnia	སྟ tha
སྡ་ ta	སྣ na	སྤ p-ha
སྤ་ p-ha	སྦ་ pa	སྨ་ ma
སྩ་ tzha	སྫ་ tza	སྐྲ་ trha
སྒྲ་ tra	སྤྲ་ p-hra	སྦྲ་ pra
སྨྲ་ mra	སྣྲ་ nra	སྐྱ་ khja
སྒྱ་ kja	སྤྱ་ cihja	སྦྱ་ cihja
སྐྱ་ cja	སྨྱ་ gnja.	

Dialectus rudis, & impolita Regni Kombò tum ཪ་ *ra* ſuperne inſitum, tum reliquas omnes

omnes litteras in columnaribus pronunciare ſolet; ſed mos iſte a Lhaſſenſibus Tibetanis, tamquam incultus, & barbarus irridetur.

CAP. X.

Syllabae traduntur Diſelcè, Triſelcè, & Quadriſelcè.

EXplicatis iis, quae ad monoſyllaba pluribus contexta conſonis rite pronuncianda neceſſaria cum primis erant, difficile non erit multarum litterarum nexus, omniumque *decompoſitarum* ſyllabarum ſonos ad regulam oris Tibetani proferre, dummodo illud ſemper prae oculis habeatur, ubi-

nam vel *a* congenitum, vel vocalis in consonantibus sedeat. His enim quasi certis indiciis monemur, reliquas omnes sive praeeuntes, sive sequentes aut quiescere, aut elidi, aut aspirari oportere. Accipe nunc *compositarum*, & *decompositarum* syllabarum specimina, quorum primum sit

Syllabarium Diselcè.

ཁང་khang	ཁུན་khun
ཁུབ་khub	ཁོང་khongh
ཁབ་khap	ཁིར་khir &c.

Syllabarium ex Triselcè expansis.

བཁོས་kho བཁད་khe

དཀར་ khar   བཀུན་ khun

བཀལ་ khel   བཀོའ་ khoh &c.

Syllabarium ex Trifelcè columnaribus, & expanfis.

གླུས་ luh   ཀླག་ lah

གློག་ loh   ཟླམ་ lam

སྨག་ kah   སྨེན་ kren &c.

Syllabarium Quadrifelcè.

བསྨོས་ kho   བཀོགས་ khoh

སྨངས་ khap   གདགས་ ngah

བསྣུལ་ nghel &c.

Cetera quifque his tantulis exemplis inftructus facile componet.

CAP. XI.

De vocibus homophonis in Tibetana Dialecto.

VOces, quae ſunt inter ſe pronunciatione ſimiles, graece *homophonas* dicere libuit. Augent hae non solum in ſcribendo, aut legendo, ſed etiam in ipſo loquendi uſu difficultatem linguae. Fit enim ſaepiſſime, ut auditores decepti ſimilitudine, & uniformitate vocabulorum, loquentis ſenſum aut percipere ulla ratione nequeant, aut aliud quiddam, quam quod is ſignificare velit, intelligant. Ob eam cauſſam in ipſo quoque po-

populari sermone coguntur aut micantibus digitis indicare, aut stilo quandoque humi in pulvere, quandoque in parietibus, chartaque ipsa litteras omnes inscribere, quibus nomina quaevis propria inter se mutuo distinguuntur.

Sunt autem voces istae *homophonae* frequentissimae. Nulla vero aptiori via novum hoc, & fere quotidianum incommodum evitare poteris, nisi comparatis *Indicibus*, quibus statim in promptu habeas nomina ista similia, in suas quaeque classes distributa, suisque litteris exarata.

En quale ſit huiuſmodi Tabularum exemplum.

ང་ *Ngha*, ego.

རྔ་ *ngha*, tympanum.

ངག་ *ngha*, ſermo, idioma.

སྔགས་ *ngha*, magia.

དབུ་ *v*, caput.

དབུས་ *u*, centrum.

མཆོག་ *Cio*, Deus.

ཆོས་ *cio*, lex.

སྤྱོད་ *cjo*, opus, factum.

སྟུ་ *tu*, mola,

འདྲག་ *tu*, daemon.

བཅུ་ *cihu*, decem,

ཆུ་ *cihu*, aqua.

ཕྱག་ *cja*, (*lingua litteratorum*) manus.

ལྕགས་ *cja*, ferrum.

ཇའ་ *ciah*, thea herba.

དཔལ་ *p-hel*, excellens.

ཕལ་ *p-hel*, multus.

བ་ *pa*, vacca.

རྦ་ *pa*, fluctus.

སྦ་ *pa*, latibulum.

དབའ་ *pah*, potentia.

ཉ་ *gnia*, piſcis.

སྙ་ *gnia*, cervix.

ཀླུ་ *lhu*, ſerpens.

སླུ་ *lhu*, altus, ſublimis.

ལུ་ *lu*, corpus.

ལ་ *la*, articul. *dat.*, & *acc.*, inſerviens, & praepoſit. *in*.

ཀླ་ *la*, ſubiectus.

ལག་ *lah*, manus, cubitus, *lingua populari*.

ལྷ་ *Lha*, Deus, Divus, Beatus.

གདོང་ *tongh*, facies.

སྟོང་ *tongh*, mille.

སྒོ་ *ko*, porta.

བསྐོས་ *ko*, electus.

དགྲ་ *tra*, inimicus.

སྒྲ་ *tra*, vox.

ཁྲགས་ *tra*, ſanguis.

C A P. XII.

De Magicis Characteribus, eorumque figura.

MAgicis ſuperſtitionibus, & horrificis incantationum, praeſtigiarumque artibus, quantopere addicti ſint Tibetani, ex eo in primis coniicere licet, quod ſectatores ཨུ་རྒྱན་ *Ur-*

Ur-kjeni, magiae patris, publicas ſcholas huius nefariae artis habent in principali urbe *Lhaſſa*, eaſque in Coenobiis མོ་རུ་རྒྱུ་པ་ *Mo-ru-kju-pà*, & ར་མོ་ཆེ་རྒྱུ་སྟོ་པ་ *Ra-mo-ce-kju-to-pà* nuncupatis ſedulo frequentant. Hic incantationes, veneficia, & necromantiam, omniaque tradunt, & addiſcunt inferorum arcana, de quibus agit ſacer illorum Codex བཀའ་འགྱུར་ *khah-ghiur* in ea parte, quae inſcribitur རྒྱུད་སྡེ་ *kju-tè*. His in Scholis falſae, ac teterrimae huius ſapientiae myſteriis initiati auditores, magica laurea ſolemniter

ter decorantur, & སྔགས་རམས་པ *ngha-ram-bà*, Magiae Doctores renunciati, publicam aquirunt facultatem instruendi, & laurea decorandi ceteros.

Habent & ipsi peculiares characteres, quibus utuntur in sortilegiis suis, quarum figuram, vim, ac potestatem zelotypia, ac religione summa custodiunt, ne adversantibus huic diabolicae professioni ullo umquam tempore innotescant.

Ad Magiae nomen, eiusque characteres Christianae aures perhorrescerent, riderentque Philosophi, & iure quidem, meritoque, si de abditis exsecrandae huius artis praeceptis age-

agere, nunc nobis mens esset; sed cum characteres isti nomine tenus Magici audiant, ac etiam litteratis viris communes sint, & iis promiscue utantur una cum maioribus *Ucen* tum in peregrinis vocibus, tum in quibusdam precationum formulis conscribendis; imo etiam ex sacro ipso Tibetano Alphabeto artificiose deducti videantur, ne nobis prorsus incomperti credantur, neve aliquam huius Alphabeti partem intactam relinquamus, eorum quoque figuras, & nomina heic trademus:

ཋ་tha ཌ་tha ཊ་ta

ཎ་na ཥ་scia ཉེ་njeè

གྷ་ khah ཛྷ་ tzhah ཌྷ་ thah

ཊྷ་ tah བྷ་ pah ཀྵ་ ſcra.

Omnia iſta Elementa *ngha* magica admittunt tum ſupra, tum infra ſe eas omnes & notas, & vocales *cihangh*, & *Selcè*, quas admittunt maiora *Ucen*.

Ubi vero & in ipſo orationis contextu *magici* potius, quam *legales*, & *litterarii* characteres ſint uſurpandi, ſciunt *Ngharàmbae*, & alii doctores ex magno *Khah-nghiur*, nempe ex ea legis parte, qua de སྔགས་ *ngha*, ſeu Magia latiſſime agitur. Amanuenſes vero idipſum norunt tum ex ſecretis eius ar-

tis iam cognitis, tum ex arcanis nominibus in ore vulgi, & in ipſa populari ſuperſtitione paſſim receptis, ac uſurpatis. Cum autem uſus eorum ſit nobis penitus incompertus, ideo nihil eſt, cur de *magicis* hiſce litteris plura loquamur.

C A P. XIII.

Alphabeti Tibetani Litterae ad Latinas accomodantur.

Cum magnae utilitatis, & adiumenti ſit ad Tibetanae linguae elementa percipienda eorum figuras ſub nostis, & domeſticis Latinarum litterarum imaginibus cognoſcen-

ſcendas ſuppeditare; ideo ad huius Alphabeti complementum, & ad maius Tironum commodum, hic Latinas cum Tibetanis litteris comparabimus.

Advertendum tamen eſt, cum quilibet Tibetanus apex ſuum habeat peculiarem ſonum, ſuamque poteſtatem, litterarum proinde Tibetanarum poteſtatem in unius tantummodo ſoni aequipollentia Latinarum poteſtati aſſimilari.

Verum cum quaedam litterae Tibetanae nullam habeant ſimilitudinem ſoni cum Alphabeti Latini litteris, ideo in duplici differentia ſunt conſide-

randae. Cuiuslibet Tibetanae litterae poteſtas etſi ob congenitam vocalem *a* pluribus ſcribatur litteris Latinis, tamen ſonus eius reſpondet ſono, & poteſtati ſimplicis litterae Latinae, qua perſcribitur, ut ཁ་ *kha* reſpondet *k*, ཆ་ *ciha* reſpondet *c*, & ſic de ceteris huius naturae. Aliae tamen ſunt, ad quarum circumſcriptionem praeter congenitam *a* plures requiruntur Latini apices, & tunc non unius tantum litterae, ſed plurium litterarum Lanarum ſimul copulatarum aequipollentiam importat, ut ཉ་ *gnia* aequivalet *gn*, ཤ་ *ſcia* *ſc*, &c., quod clarius apparebit

ex

ex ſequenti Tabula, in qua hinc erunt *Latinae*, hinc *Tibetanae* litterae ea arte diſpoſitae, ut *ſecundae* reſpondeant *primis*.

Lat. Poteſtas.	*Tibet.* Figura.	Nomen.
A	ཨ་	*Aa*
B	འབ་	*Ba*
C	ཙ་	*Ciha*
C	ཚ་	*Ciha*
C	ཇ་	*Cia*
D	མད་	*Da*
D	འད་	*Da*
D	ཟླ་	*Da*

Lat. Potestas.	*Tibet.* Figura.	Nomen.
E	ེ	*Drengbù*
F	ཕ་	*Ph*
G	མཇ་	*Gia*
G	འཇ་	*Gia*
G	རྗ་	*Gia*
G	འག་	*Ga*
G	འམ་	*Ga*
Gn	ཉ་	*Gnia*
H	འ་	*Ha*
H	ཧ་	*Ha*
I	ི	*Kikù*

Lat. Poteſtas.	Tibet. Figura.	Nomen.
J	ཡ་	*Ja*
K	ཀ་	*Kha*
K	ཁ་	*Kha*
K	ག་	*Ka*
L	ལ་	*La*
M	མ་	*Ma*
Ng	ང་	*Ngha*
N	ན་	*Na*
O	ོ	*Narò*
P	པ་	*P-ha*
P	ཕ་	*P-ha*

Lat. Poteſtas.	*Tibet.* Figura.	Nomen.
P	པ་	*Pa*
Q	ཀུ་	*Ku*
R	ར་	*Ra*
S	ཟ་	*Sa*
S	ས་	*Sah*
Sc	ཞ་	*Scia*
Sc	ཤ་	*Scia*
T	ཏ་	*Tha*
T	ཐ་	*Tha*
T	ད་	*Ta*
Tz	ཚ་	*Tzha*

Lat.

Lat. Potestas.	*Tibet.* Figura.	Nomen.
Tz	ཚ་	*Tzha*
Tz	ཛ་	*Tza*
U	ུ	*Sciapkiù*
V	ཝ་	*Vua*
X	ཤ་	*Xa*
Z	མཛ་	*Za*
Z	འཛ་	*Za.*

CAP. XIV.

Vulgaris, minoriſque ſcripturae characteres exhibentur.

PRaecepta omnia, quae de ſcribendi, legendique ratione

tione huc uſque tradidimus, communia ſunt དབུ་ཅན་ *Ucen*, perinde ac དབུ་མེད་ *Umin*, uti vocantur, litteris.

Umin autem, ideſt non capitales, quemadmodum diximus Cap. 1., minores ſunt characteres, quibus in familiaribus ſcribendis epiſtolis, in ſyngraphis, in rationariis, in populari denique negotiorum, rerumque domeſticarum tractatione utuntur. Nunc vero nil aliud ſupereſt, quam ut eorum figuras tradamus, quas adnexa Tabula exhibebit.

C

CAP. XV.

Notae arithmeticae, & nomina numeralia Tibetanorum.

NUmerorum ſigurae, quibus utuntur Tibetani, ad Arabicas accedere videntur; ac ſimilis pene formae notas adhibent Perſae. An ab Indis primū inſtitutae fuerint, & ab iis deinde ad Arabas, ad Perſas, ad nos, aliaſque gentes derivarint, ſicut Viri docti exiſtimarunt, noſtrum non eſt hic diſſerere, ſed tantum figuras, & nomina ad Tironum inſtructionem praebere hoc loco nunc nobis mens eſt; ideoque ponimus ſimul e regione notas, quas Arabicas vocamus.

Figura.	*Nomen.*	*Valor.*
༡་	Cihk	1.
༢་	Gni	2.
༣་	Sum	3.
༤་	Sghi	4.
༥་	Ngha	5.
༦་	Truh	6.
༧་	Thun	7.
༨་	Kje	8.
༩་	Kù	9.
༡༠་	Cihu-tam bha	10.
༡༡་	Cihu-cihk	11.
༡༢་	Cihu-gni	12.

༡༣་

Figura.	*Nomen.*	*Valor.*
༡༣་	Cihu-ſum	13.
༡༤་	Cihu ſgi	14.
༡༥་	Cihu-ngha	15.
༡༦་	Cihu-truh	16.
༡༧་	Cihu-tun	17.
༡༨་	Cihu-kje	18.
༡༩་	Cihu-kù	19.
༢༠་	Gni-cihu-tam-bha	20.
༢༡་	Rgnie-cihk	21.

Adde ཉེར་ *Rgne* reliquis primae decadis, & ſic deinceps in ſequentibus.

Figura.	*Nomen.*	*Valor.*
༣༠	Sum-cihu-tamb-bha	30.
༣༡	So-cihk	31.
༤༠	Sgi-cihu-tam-bha	40.
༤༡	Sgen-cihk	41.
༥༠	Ngha-cihu-tam-bha	50.
༥༡	Ngha-cihk	51.
༦༠	Tru-cihu-tam-bha	60.
༦༡	Re-cihk	61.
༧༠	Tun-cihu-tam-bha	70.
༧༡	Ton-cihk	71.
༨༠	Kje-cihu-tam-bha	80.
༨༡	Kje-cihk	81.

༩༠

Figura.	*Nomen.*	*Valor.*
၉၀	Ku-cihu-tam-bha	90.
၉၁	Ko-cihk	91.
၁၀၀	Kja-tam-bha	100.
၁၀၁	Kja-cihk	101.
၁၁၀	Kja-cihù	110.
၁၁၅	Kja-cihu-ngha	115.
၁၀၀၀	Tongh-prah	1000.
၁၁၀၀	Tongh-prah-tangh-kja	1100.

CAP. XVI.

CAP. XVI.

Exercitatio lectionis ad traditas Alphabeti Tibetani regulas instituenda.

UT facilius Tirones memoriae tradere queant, quae hucuſque diximus de Tibetano Alphabeto, ad eorum exercitationem, hic Chriſtianae, & Orthodoxae profeſſionis Signum, quotidianas preces, Fidei Symbolum, atque Praecepta Decalogi legenda proponemus, triplici characterum ordine diſpoſita. Primo enim voces Tibetanas ſuis propriis apicibus ſcriptas; ſecundo eaſdem voces Latinis characteribus expreſſas; tertio de-

denique voces Latinas Tibetana dialecto accommodatas exhibebimus.

Signum S. Crucis.

༄༅། རང་གྲུབ་ ཡབ་ དང་

Rangh- trup Jap, tangh
Seseipso exsistentis Patris, &

སྲས་དང་ སངས་རྒྱས་ རྣམ་དག་

Sre, tangh Sangh-kje Nam-ta-
Filii, & Sancti Spiritus

ཁྱི་ མཚན་ ཏུ།

khi Tzen tu.
Nomine in.

དེ་ལྟར་ཡིན་བ་ཡིན།

Tethar-in- bha- in.
Amen.

ORATIO DOMINICA.

ཡེ་ཛུ་ཁྲིསྟོ་ཡི་རང་ཞལ་ནས་

Jesu Khristho ji rangh scel ne

Jesu Christi proprio ore

བསླབ་པའི་སྨོན་ལམ།

lap- behi Mon-lam.

tradita Oratio.

༄༅། ངེད་རྣམས་ཀྱི་ཡབ་ནམ་

Nghe-nam khji Jap Nam-

Nostrum Pater Cae-

མཁའི་ཀློང་ཏུ་བཞུགས་པའི།

khei longh tu sgiu- bhehi.

lis, qui in sedes.

ཁྱེད་

ཁྱེད་ཀྱི་ མཚན་ཐམས་ཅད་ནས་

Khje-khji Tzen tham- cieh ne
Vestrum Nomen omnibus ab

སངས་རྒྱས་པར་འགྱུར་། ཁྱེད་ཀྱི་

sangh - kje - bare ghjur. Khje-khji
sanctificatum sit. - Vestrum

ཡུལ་ཁམས་འགྱོམ་པར་ཤོག་།

Jul- kham giom-bhare- sciô.
Regnum cito veniat.

ཁྱེད་ཀྱི་ ཐུགས་འདོད་ཇི་ལྟར་ནམ་

Khje-khji Thu- do ci-thar Nam-
Vestrum voluntas sicut Cae-

མཁའ་ལ་དེ་ལྟར་འཛིག་རྟེན་ཏུ་

khah la te-thar Gix- then tu

lo in, ita Mundo in

མཛད་པར་འགྱུར་། ཉིན་རེ་བཞིན་

tze- bhare ghiur. Gnin-re-fcin

facta fit. Quotidianum

ངེད་རྣམས་ཀྱི་ སྤའ་ལེབ་ དེ་རིན་

nghe-nam khji pah- leb te- rin

noftrum panem hodie,

ངེད་རྣམས་ལ་ གནང་ བར་མཛོད་

nghe-nam la nangh-vare tzo-

nobis datus fit faci-

པ་དད།

པ་དང། ཇི་སྟར་ངད་རྣམས་ཀྱིས་

bha tangh. Ci-tar nghe-nam-khji
te &. Sicut nos

ངེད་ ཀྱི་ སྦུས་ ལོན་ མཁན་ ལ་

nghe khji pu- lon- khen la
noſtrum debitoribus

བཟོད་ པས་ བྱེད་ ད་སྟར། ངེད་

zo- bhare- cje, te-thar nghe-
condonamus, ita no-

རྣམས་ལ་ངེད་ཀྱི་སྦུས་ལོན་མཛོད་

nam la nghe-khji pu-lon zo-
bis noſtrum debita con-

བར་མཛོད་པ་དང། ངེད་རྣམས་

bhare-zo- bha tangh. Nghe-nam-
donate *&.* *Nos*

ལ་ཁྱུལ་བ་འབྱུང་བའི་མ་བཏང་

la khjul-va ghjungh-vei ma thangh-
tentationi *fiat* *ne expo-*

བར། མ་ཟད་ངེད་རྣམས་མི་

vare. Ma-ſe nghe-nam mi-
natis. *Sed* *nos* *ma-*

ལེགས་པ་ལས་སྒྲོལ་བར་

le- bha le trol- vare-
lo *a* *libera-*

མཛོད།

མཛོད། དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡིན།

tzo. Te-thar jin-bha-jin.

te. *Sic fiat.*

AD VIRGINEM DEI GENITRICEM MARIAM.

ཨན་འཇེ་ལོ་ཡི་ཕྱག་ཕེབས།

An-gje-lo ji Ciha-pheb.

Angeli *Salutatio.*

༄༅། མ་རི་ཡ་ལ་ཕྱག་ཕུལ

Maria la cjha-phul

Maria *ave*

ཐུགས་རྗེས་ཁང་བ་ཁྱེད་དང་
thu- rcè kangh-va khje-tangh
gratia plena vobiscum

མཉམ་དུ་དཔོན་པོ་ཡོད། སྐྱེད་
gniam-tu Phon-bho jò. Khje-
simul Dominus est. Mu-

མན་ཀྱི་དབུས་སུ་ཁྱེད་ཀྱི་བཞབས་
meñ-khji U- sù khje-khji lap-
lieres inter vos bene-

ཅན་ཡིན་པ་དང་། ཁྱེད་ཀྱི་
cihen jin bha tangh. Khje-khji
dicta evasisti &. Vestrum

ལྟམས་

ལྷུམས་ཀྱི་འབྲས་བུ་ཡེ་ཟུ་བྱིན་

Lhum khji bre- pu Je- ſu cjin-
Ventris fructus Jeſus bene-

བརླབས་དང་ལྡན་པ་ཡིན།

lap tangh den-bha jin.
dictus etiam ſit.

སངས་རྒྱས་ཤིན་ཏུ་ཆེན་མོ་མ་

Sangh- kje Scin- tu- ciehn-mo Ma-
Sancta Puriſſima Ma-

རི་ཡ་རང་གྲུབ་དཀོན་མཆོག་གི་

ria rangh-trup Khon-cihoà ki
ria ſeſeipſo exſiſtentis Dei

ཡུམ་

ཡུམ་ཀྱིས་ངེད་རྣམས་ཀྱི་སྡིག་པ་

Jum- kji nghe-nam kji tik- pha-

Mater nobis ipsis pecca-

ཅན་ཀྱི་དོན་ཏུ་ད་ལྟ་དང་འཆི་

cihen kji ton-tu ta- da tangh cih-

toribus pro nunc, & mor-

བའི་དུས་སུ་སྨོན་ལམ་ཐོབ།

vehi tu- ſu mon-lam thop.

tis tempore preces facite.

དེ་ལྟར་ཡིན་པ་ཡིན།

Te-thar jin-bha-jin.

Ita fiat.

SYMBOLUM FIDEI.

ཡེ་ཟུ་ཁྲི་སྟོ་ ཡི་ཆོས་ཀྱི་སྡུ་བས་

Je-ſu Khriſtho ji ciho khji Tu-ve-
Jeſu Chriſti legis Symbolum

དེའི་ ཨ་པོ་སྟོ་ལི་ ནས་

thehi Apo- ſto- li ne
ſicut Apoſtoli

འཛོམས་པས།

tzhom- bhe .
tradiderunt .

༄༅།། རང་གྲུབ་ དཀོན་མཆོག་

Rangh-trup Khon-cihoà
Seſeipſo exſiſtentem Deum

ཡབ་ ཐམས་ཅད་ ནུས་པ་ ནམ་

Jap tham- cieh- nu bha Nam-

Patrem omni- potentem, Cae-

མཁའ་ དང་ འཇིག་ རྟེན་ གྱི་ མཛད་

khah tangh Gik- then kji Ze-

li, & Mundi Crea-

པ་ པོ་ལ་ ང་ ཡིས་ཡིད་ཆེས་ ཁྱི་

bha-bho la ngha ji- je- cieh khji

torem in ego firmissimam

དད་པ་བྱེད་པ་དང་། ༡་ དེའི་

Te-pah cje-bha tangh. Tehi

Fidem teneo &. 1. Eius

སྲས་གཅིག་པོ་ཡེ་སུ་ཀྲི་སྟོ་ལ་

Sre cihκ- pho Jeſu Krhi-ſtho la

Filium unicum Jeſum Chriſtum

ངེད་རྣམས་ཀྱི་དཔོན་པོ་རིན་པོ་

nghe-nam κhji Phon- bho rin-bho-

noſtrum Dominum maxi-

ཆེ། ༢་ འདི་རང་གྲུབ་

cihe. Di rangh-trup

mum. 2. Qui ſeſeipſo exſiſtentis

སངས་རྒྱས་རྣམས་དག་སེམས་

Sangh- κje Nam- tà ſem-

Sancti Spiritus vivifi-

སྐྱེ་

ཀྱི་ནུས་པས་འཆགས་པ་ཡིན་

xhji nu-bhe cihax- bha jin-

cantis virtute conceptus

པས་ཤིན་ཏུ་ཏྲི་མ་མེད་པའི་བུ་

bhe ſcin-thu trhi-ma me bhehi Pu-

fuit, puriſſima ſine macula Vir-

མོ་མ་རི་ཡ་ནས་འཁྲུངས་པ་

mo Maria ne trhunhg bha

gine Maria ex natus

ཡིན། ༣་ པོན་ཅིའོ་པི་ལ་ཏོ་ཡི་

jin . Phon-ciho Pilato ji

eſt. 3. *Pontio Pilato*

འོག་

འོག་ཏུ་སྡུག་བསྔལ་ཚོར་བས་

ho- tu tu- gniel tzor- ve

ſub tormenta paſſus

རྒྱ་གྲམ་ཀྱི་དབུས་སུ་གཞགས་

Kja-tram ĸji u- sù giaĸ-

Crucis medio infi-

བས་འཆི་བ་དང་རོ་ཁང་ལ་

bhe cih- va tangh ro-ĸhangh la

xus, mortuus & ſepulcro in

བཞགས་པ་ཡིན། ༄ དམྱལ་

ſgiaĸ- bha in . *Gniel-*

clauſus eſt . 4. *Infe-*

བར་

ཕར་ཕེབས་པས་ཞག་གསུམ་

vare pheb- bhe scia sum-

ros adiit, die ter-

པ་ལ་གསོན་པོར་བཞེངས་

bha la son- bhor cjungh-

tio in vivus resurre-

པས་ཏེ། ༥ ནམ་མཁའ་ནམས་ཀྱི་

ve. Nam-Khah- nam- kji

xit. 5. Caelos Caelorum

སྟོད་དུ་གཤེགས་པས་རང་

longh-tu scengh- bhe rang-

supra ascendit seseipso exsi-

སྐྱབ་

སྒྲུབ་ དཀོན་མཆོག་ཡབ་ཐམས་

trup Khon cihoà Jap tham-
ſtentis Dei Patris omni-

ཅད་ ནུས་ པའི་ གཡེས་ སུ་

cieh nu- bhei je- ſu
potentis dextera in

བཞུགས། ༦ དེ་ནས་ གསོན་པོ་

ſciu . Te-nè Son- bho
ſedet . 6. Inde vivos ,

དང་ གཤིན་པོ་ ཞལ་ བཅོག་པ་

tangh ſcin- bho ſcel- ciho- bha
& mortuos indicaturus

ཕེབས་པ་ཡིན། ༧ རང་

pheb- bha-jin . Rangh

veniet . 7. Seseipso.

གྲུབ་ སངས་ རྒྱས་ རྣམ་ དག་

trup Sangh- κje Nam- ta-

exsistentem Sanctum Spiritum vivifi-

སེམས་ལ་དང་། ༨ - ཐམ་པའི་

ſem la tangh. Tam-bhei

cantem in &c. 8. Universalem

དད་པ་ཅན་ སྡུས་ པས་ སྐྱི་ དང་།

Te p-ha-cihen Tu- bhe cji tangh.

Fidelium Congregationem piam &c.

སངས་རྒྱས་ཐམས་ཅད་ཀྱི་སྔོས་

Sangh- кje tham- cihe кhji ngo-
Sanctorum omnium communio-

པོ་དང་། ༨་ སྡིག་པ་བྱང་བ་

po tangh. Tiк- p-ha cjengh-ba
nem &c. 9. Peccatorum remissionem

དང་། ༡༠་ ཤིའ་གསོན་བྱུང་

tangh. Scih- ſon cjungh-
&c. 10. Mortuorum resurrectio-

བ་དང་། ༡༡་ ཚེ་ཚེད་མེད་

ba tangh. Tzhe-tzhe me-
nem &c. 11. Vitam sempiter-

པ་ལ་ང་ ཡིས་ཡིད་ཆེས་ཁྱི་

bha la ngha ji- jie cihe xhji

nam in ego firmissimam

དད་པ་ བྱེད་པ་ཡིན་། ༡༢་

Te-pha cje-bha jin.

Fidem teneo. 12.

དེ་སྟར་ཡིན་པ་ཡིན་།

Te-thar jin- bha- jin.

Ita fiat.

PRAE-

PRAECEPTA DECALOGI.

རང་ བྲུབ་ དཀོན་མཆོག་ཀྱི་

Rangh- trnp Kon-cihoà ki-

Seseipso exsistentis Dei

བཀའ་བཅུ་ཐམས་པ་།

Khah cihu- tham- bha.

Praecepta Decem.

༄༅། ངས་ཁྱེད་ཀྱི་དཔོན་པོ་བདེན་

Nghe-khie-kji Phon-bho Ten-

Vestrum Dominus ve-

པའི་ དཀོན་མཆོག་ཡོད་ང་ མ་།

bhei Kon- cihoà jo ngha ma

rus Deus sum ego. Qui-

 གཞོབས་

གཏོགས་པ་དཀོན་མཆོག་གཞན་

toh- bha Kon- cihoà sgien

buscumque Diis alienis

ལ་ཕྱག་འཚལ་མ་བྱེད། ༡་

la cjha- tzel ma cjè .

adorationem non facies. 1.

རང་ གྲུབ་ དཀོན་མཆོག་གི་

Rangh-trup Khon- cihoà

Seseipso exsistentis Dei

མཚན་དོན་མེད་པ་མ་བརྗོད། ༢་

Tzhen ton-me-bha ma cihò .

Nomen in vanum non assumes. 2.

དུས་སྟོན་གྱི་ དུས་སུ་

Tu- thon кji tu- sù

Festorum dierum tempore in

འཇིག་རྟེན་གྱི་ལས་མ་བྱེད།

gik- then кji le ma cjè.

Mundi opera non facies:

ཆོས་ཀྱི་ལས་དང་ ཐུགས་དམ་

Ciho кhji le tangh thu- tam

Legis opera & integre

བྱེད། ༣་

cjè.

facies. 3.

ཕ་ དག་ མ་ ལ་སྐུར་ སྟིས་

P-ha tangh Ma la xhur- thi

Patri, & Matri bonorem

བྱེད། ༣

cje .

praestabis . 4.

སྲོག་ མ་ གཅོད་། ༤

Sro ma cihò .

Homicidium non committes . 5.

མི་ཚངས་པར་སྤྱོད་མ་བྱེད། ༥

Mi-tzangh bhare-cjho ma cje .

Fornicationis opera non facies . 6.

མ་ སྦྱིན་པ་ མ་ལེན། ། རྐུན་ མ་

Ma cjn-bha ma len. Khun ma

Aliena bona non rapies. Furtum non

བྱེད། ༦་

cjè.

facies. 7.

རྫུས་མ་ དཔང་པོ་ མ་ འཛོད། ༧་

Tzu-ma pham-bho ma ciho.

Falſum teſtimonium non dices. 8.

གཞན་ གྱི་ སྐྱེད་ མན་ སེམས་ ལ་

Sgien κji Khje-men ſem la

Aliorum Mulierum corde in

མ་

མ་བཅུག ། ༨་

ma ſgiha .

non induces .   9.

གཞན་གྱི་ནོར་སེམས་ལ་མ་

Sgien кji nor ſem la ma

Aliorum res corde in non

བཅུག ། ༡༠་ །

ſgia .

pones .   10.

FINIS.